EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 29. 7. 2022
COM(2022) 383 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Správa o preskúmaní vykonávania Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti

Správa o preskúmaní vykonávania Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti

Júl 2022

Obsah

Úvod 2

I. VYKONÁVANIE MECHANIZMU V PLNOM PRÚDE: Z GLOBÁLNEJ PANDÉMIE POVSTANEME SILNEJŠÍ 3

I.a) Dynamika investícií a reforiem pre európske hospodárstvo 3

I.b) Poskytovanie okamžitej finančnej podpory 6

II. DOTERAJŠÍ POKROK: PRÍSPEVOK K DOSAHOVANIU CIEĽOV ŠIESTICH PILEROV A ROVNOSTI MEDZI ŽENAMI A MUŽMI 8

II.a) Šesť pilierov pre nadčasovú obnovu: Preskúmanie splnených míľnikov a cieľov 8

II.b) Príspevok mechanizmu k boju proti rodovej nerovnosti 25

III. ĎALŠÍ POSTUP: FLEXIBILNÝ NÁSTROJ PRISPÔSOBENÝ PRE NOVOVZNIKAJÚCE VÝZVY 31

III.a) Posilňovanie národných plánov obnovy a odolnosti s cieľom riešiť nové výzvy 31

III.b) Postup vpred: usmernenie pre členské štáty o aktualizácii plánov 33

Záver 33

Úvod

Nariadením (EÚ) 2021/241 sa 19. februára 2021 zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (ďalej len „mechanizmus“) s cieľom podporiť súdržnosť zmierňovaním sociálnych a hospodárskych dôsledkov pandémie COVID-19 a lepšou prípravou Únie na budúce výzvy, najmä prostredníctvom podpory zelenej a digitálnej transformácie. Po osemnástich mesiacoch vykonávanie mechanizmu úspešne pokračuje a rýchlo napreduje v súlade s harmonogramom reforiem a investícií stanoveným členskými štátmi. Dodnes bolo z finančných prostriedkov mechanizmu vyplatených už 100 miliárd EUR: 56,6 miliardy EUR v rámci predbežného financovania a 43 miliárd EUR na platby, pričom vykonávanie plánov obnovy a odolnosti prináša v praxi hmatateľné výsledky z hľadiska investícií aj reforiem vo všetkých šiestich pilieroch, na ktoré sa mechanizmus vzťahuje.

Po uverejnení prvej výročnej správy[1] o vykonávaní mechanizmu 1. marca 2022 *a* v súlade s článkom 16 nariadenia poskytuje táto správa o preskúmaní aktuálne informácie o vykonávaní mechanizmu spolu s kvantitatívnym posúdením príspevku plánov obnovy a odolnosti k cieľom v oblasti klímy a k digitálnym cieľom, ako aj ku každému zo šiestich pilierov. V správe sa opisuje aj to, ako sa v plánoch obnovy a odolnosti riešia nerovnosti medzi ženami a mužmi. Zaoberá sa správou Európskeho parlamentu o vykonávaní Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti[2], pričom jej súčasťou sú aj informácie o vykonávaní plánov obnovy a odolnosti do 30. júna 2022. Správa vychádza z údajov uverejnených v hodnotiacej tabuľke obnovy a odolnosti. Ďalšie informácie sa podporujú aj prostredníctvom kampane NextGenEU, ktorú Komisia spustila v máji 2022[3].

V článku 16 nariadenia o mechanizme sa stanovuje, že súčasťou správy o preskúmaní by mali byť aj pozorovania a usmernenia pre členské štáty pred aktualizáciou ich plánov obnovy a odolnosti týkajúce sa aktualizácie maximálneho finančného príspevku v roku 2022. Komisia však v reakcii na geopolitický a hospodársky vývoj ovplyvnený inváziou Ruska na Ukrajinu vydala svoje pozorovania a usmernenia skôr, a to ako súčasť usmernenia Komisie k plánom obnovy a odolnosti v kontexte plánu REPowerEU[4], ktoré bolo uverejnené v máji 2022.

[1] COM(2022) 75 final.

[2] Dostupné na adrese https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2022-0171_SK.html.

[3] V súlade s článkom 34 ods. 3 nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti, pozri https://europa.eu/next-generation-eu/index_sk.

[4] Oznámenie o usmernení je dostupné na adrese https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/c_2022_3300_1_en_0.pdf.

I. VYKONÁVANIE MECHANIZMU V PLNOM PRÚDE: Z GLOBÁLNEJ PANDÉMIE POVSTANEME SILNEJŠÍ

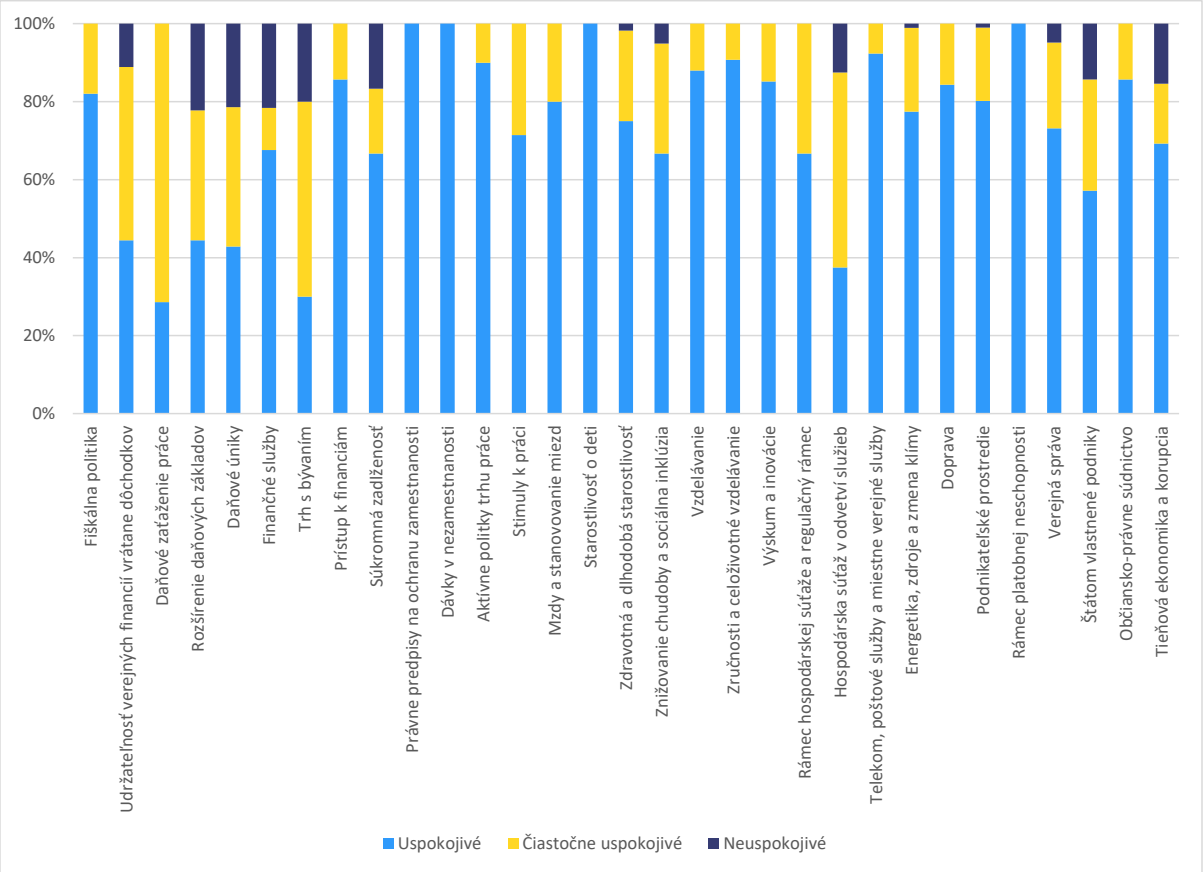
I.a) Dynamika investícií a reforiem pre európske hospodárstvo

Uplynuli už viac ako dva roky od zverejnenia Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti ako reakcie Európy na bezprecedentnú krízu. Európske hospodárstvo prechádza zásadnou transformáciou v narušenom globálnom kontexte zatienenom významnými neistotami. Hlavným cieľom mechanizmu je preto podporovať hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť Únie prostredníctvom financovania reforiem a investícií s dlhodobým vplyvom a poskytovania komplexnej podpory zelenej a digitálnej transformácie. V rámci toho sa výkonnostne postavená logika Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti zameriava na zabezpečenie účinnej reformnej dynamiky v každom členskom štáte do roku 2026. Odhady[5] ukazujú, že finančné prostriedky z nástroja NextGenerationEU by mali v prípade správneho využitia zvýšiť HDP EÚ približne o 1,5 %, a to za súčasného vytvárania nových pracovných miest. Spustenie viacročného finančného rámca a nástroja NextGenerationEU spolu s biliónmi eur, ktoré už vlády vynaložili na vnútroštátne opatrenia, pomohli EÚ stať sa odolnejšou a lepšie pripravenou na to, aby mohla čeliť výzvam, ktoré predstavuje pandémia a iné krízy v budúcnosti. Najnovšie prognózy potvrdzujú významný rastový potenciál hospodárstva EÚ napriek pretrvávajúcim otrasom a nedostatku paliva na svetových trhoch spôsobeným vojnou na Ukrajine. Projekcie rastu však sprevádza mimoriadna neistota a veľké riziko horšieho než očakávaného vývoja. Pokiaľ ide o budúci vývoj, vzhľadom na nedávny prudký nárast inflácie a zvýšenie úrokových sadzieb je potreba podpory z mechanizmu naliehavejšia ako kedykoľvek predtým, pričom mechanizmus môže poskytnúť nevyhnutnú podporu členským štátom, ktoré čelia náročným okolnostiam.

Komisia a Rada schválili plány obnovy a odolnosti 25 členských štátov. Reformy a investície, ktoré sú zahrnuté v plánoch obnovy a odolnosti, prispievajú k účinnému riešeniu všetkých alebo významnej podskupiny výziev identifikovaných v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny adresovaných členským štátom v kontexte európskeho semestra (vyznačené na obrázku 1).

[5] Pozri Pfeiffer P., Varga J. a in 't Veld J. (2021), *Quantifying Spillovers of NGEU investment* (Kvantifikácia účinkov presahovania Nástroja Európskej únie na obnovu), Diskusný dokument o európskom hospodárstve č. 144 a Afman a kol. (2021), *An overview of the economics of the Recovery and Resilience Facility* (Prehľad ekonómie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti), Štvrťročná správa o eurozóne, zv. 20, č. 3, s. 7 – 16. V oboch štúdiách sa tiež zdôrazňuje citlivosť výsledkov na kľúčové východiská.

Obrázok 1. Podiel odporúčaní pre jednotlivé krajiny, ktoré sú zohľadnené v 25 plánoch obnovy a odolnosti, podľa oblastí politiky (ako sa vymedzuje v databáze CESAR)

Zdroj: Európska komisia

Tempo vykonávania mechanizmu sa postupne ustálilo vďaka neustálemu odhodlaniu členských štátov. Pracuje sa na operačných dohodách medzi mnohými členskými štátmi a Komisiou, pričom ich podpísanie je podmienkou predloženia žiadosti o platbu. K dnešnému dňu bolo uzatvorených 13 operačných dohôd,[6] čo viedlo k predloženiu 11 žiadostí o platbu[7] a vyplateniu finančných prostriedkov šiestim členským štátom[8]. Pretrvávajúce odhodlanie, ktoré členské štáty preukazujú, aby včas splnili svoje míľniky a ciele, je nevyhnutné v záujme dlhodobého úspechu mechanizmu. Úspech mechanizmu takisto závisí od úzkej spolupráce so sociálnymi partnermi, s organizáciami občianskej spoločnosti, miestnymi a regionálnymi orgánmi, mimovládnymi organizáciami a inými zainteresovanými stranami, ktoré prispeli k návrhu plánov a teraz zohrávajú kľúčovú úlohu pri ich vykonávaní. Členské štáty by sa okrem toho pri vykonávaní svojich plánov mohli spoľahnúť aj na Nástroj technickej podpory Európskej komisie.

[6] Operačné dohody boli podpísané s Cyprom, Estónskom, Francúzskom, Gréckom, Chorvátskom, Litvou, Lotyšskom, Portugalskom, Rumunskom, Slovenskom, Slovinskom, Španielskom a Talianskom. Očakáva sa, že do konca roka 2022 sa podpíše ďalších 12 operačných dohôd.
[7] Žiadosti o platbu predložili Francúzsko, Grécko, Chorvátsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko, Taliansko, pričom Španielsko a Taliansko predložili dve žiadosti.
[8] Platby boli vyplatené Francúzsku, Grécku, Chorvátsku, Portugalsku, Španielsku a Taliansku.

Pokrok pri plnení digitálnych cieľov a cieľov v oblasti klímy stanovených v nariadení

V Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti sa predkladá široké spektrum reforiem a investícií, ktoré podporia plnenie environmentálnych a digitálnych cieľov v celej EÚ. Všetky národné plány obnovy a odolnosti významne podporujú zelenú transformáciu. Každý plán obnovy a odolnosti musí vyčleniť aspoň 37 % pridelených finančných prostriedkov na opatrenia v oblasti klímy. Okrem cieľa v oblasti klímy na úrovni 37 % musí byť každé jednotlivé opatrenie v súlade so zásadou „výrazne nenarušiť“ širší súbor environmentálnych cieľov. Hoci všetky plány prekračujú referenčnú hodnotu 37 % (40 % finančných prostriedkov pridelených na plány je vyčlenených na ciele v oblasti klímy), viaceré členské štáty použili na ciele v oblasti klímy viac ako polovicu svojich pridelených finančných prostriedkov. Mechanizmus okrem toho prispeje k digitálnej transformácii EÚ. Podporuje reformy a investície v oblasti digitálnej infraštruktúry, zručností, digitálnych technológií a výskumu a inovácií na podporu technickej excelentnosti Európy, ako aj digitalizáciu podnikania a verejných služieb. V nariadení sa členským štátom uložila povinnosť vyčleniť viac ako 20 % z pridelených finančných prostriedkov na opatrenia v oblasti digitálnej transformácie, ale väčšina členských štátov vyčlenila ešte viac – na digitálne ciele bolo vyčlenených 26 % z celkových finančných prostriedkov pridelených na plány. Nemecko a Rakúsko napríklad investujú na plnenie digitálnych cieľov približne 53 % a Luxembursko, Litva a Írsko 32 % z celkových maximálnych finančných prostriedkov, ktoré im boli pridelené.

Na základe informácií zhromaždených v rámci polročného podávania správ sa míľniky a ciele plnia včas. Na konci apríla 2022 členské štáty v rámci druhého kola polročného podávania správ podali správy o vykonávaní svojich plánov. V predložených údajoch vidno stabilný pokrok pri plnení plánov, keďže členské štáty úspešne pokračujú vo vykonávaní svojich plánov obnovy a odolnosti.

Vo všetkých plánoch obnovy a odolnosti so splnenými míľnikmi a cieľmi sa dosahuje vyvážený pokrok vo vykonávaní reforiem aj investícií.

Príklady reforiem so splnenými míľnikmi

- **Chorvátsko** prijalo zákon o alternatívnych palivách v doprave.
- **Francúzsko** vykonalo reformu týkajúcu sa správy verejných financií.
- **Grécko** prijalo a začalo vykonávať zákon o nakladaní s odpadom.
- **Taliansko** prijalo právne predpisy na reformu systému súdnictva.
- **Portugalsko** prijalo národnú stratégiu na boj proti chudobe.
- **Španielsko** prijalo národný plán pre digitálne kompetencie.

Členské štáty uskutočnili aj významný počet investícií. V nasledujúcom rámčeku sú uvedené niektoré príklady.

Príklady investícií so splnenými cieľmi

- **Chorvátsko** poskytlo spoločnostiam podporu na zvýšenie energetickej efektívnosti a miery používania energie z obnoviteľných zdrojov v sektore priemyslu.
- **Francúzsko** udelilo 400 000 bonusov za renovácie súkromných obytných priestorov.
- **Grécko** prostredníctvom schém verejno-súkromného partnerstva zadalo vybudovanie 13 regionálnych centier civilnej ochrany (PEKEPP).
- **Taliansko** rozšírilo stimuly na podporu energetickej efektívnosti v obytných budovách.
- **Portugalsko** podpísalo zmluvy potrebné na plánovaný nákup 600 000 kusov individuálnych počítačov pre žiakov a učiteľov.
- **Španielsko** schválilo plán digitalizácie MSP na roky 2021 – 2025 v záujme zvýšenia miery digitalizácie malých podnikov a podpory technologických inovácií.

Napokon treba zdôrazniť, že členské štáty v prvej etape vykonávania plánov obnovy a odolnosti splnili viaceré míľniky na podporu využívania investícií na vnútroštátnej úrovni, pričom zabezpečili primerané systémy kontroly. Taliansko napríklad zaviedlo nové administratívne postupy na zjednodušenie a normalizáciu súboru povinností pre podniky majúce prístup k finančným prostriedkom mechanizmu a vyvinulo registračný systém na monitorovanie vykonávania mechanizmu vo všetkých regiónoch. Podobne aj Francúzsko zlepšilo systém kontroly a auditu tým, že stanovilo úlohy a povinnosti koordinačného orgánu a príslušných ministerstiev, zaviedlo postupy zberu a uchovávania údajov o mechanizme a vymedzilo stratégiu auditu pred žiadosťami o platbu.

I.b) Poskytovanie okamžitej finančnej podpory

Stabilné vykonávanie plánov obnovy a odolnosti už viedlo k vyplateniu približne 20 % z finančných prostriedkov pridelených v rámci mechanizmu. Viac ako 56,6 miliardy EUR bolo vyplatených 21 členským štátom v rámci predbežného financovania, zatiaľ čo po splnení míľnikov a cieľov bolo vyplatených 43 miliárd EUR. Od prvej žiadosti o platbu predloženej Španielskom 11. novembra 2021 bolo Komisii doručených ďalších desať žiadostí o platbu,[9] pričom v roku 2022 sa očakáva predloženie viac ako 30 žiadostí o platbu. K 30. júnu[10] dostalo prvú platbu šesť krajín (Francúzsko, Grécko, Chorvátsko, Portugalsko, Španielsko a Taliansko) a po nedávnom vyplatení finančných prostriedkov Chorvátsku dosiahla celková suma vyplatená Komisiou v rámci mechanizmu symbolický medzník 100 miliárd, a to len jeden rok od oficiálneho predloženia prvých plánov. Doterajšie rýchle tempo vyplácania svedčí

[9] Španielsko druhýkrát 30. apríla, Francúzsko 26. novembra 2021, Grécko, Taliansko, Portugalsko, Chorvátsko, Slovensko 29. apríla a Rumunsko 31. mája.
[10] Komisia schválila prvú žiadosť Slovenska o platbu a druhú žiadosť Španielska o platbu 21. júla 2022. Oboma platbami sa teda celková vyplatená suma zvyšuje na 112,4 miliardy EUR.

o účinnosti mechanizmu ako finančného nástroja a veľkom odhodlaní členských štátov vykonávať príslušné reformy a investície.

Mechanizmus – komunikácia a zviditeľnenie

V článku 34 nariadenia o mechanizme sú stanovené požiadavky na komunikáciu pre členské štáty a plány obnovy a odolnosti. Vysvetľuje sa v ňom, že členské štáty musia priznať pôvod a zabezpečiť zviditeľnenie finančných prostriedkov Únie, napríklad zobrazením emblému Únie a uvedením vyhlásenia o financovaní, ktoré znie „financované Európskou úniou – NextGenerationEU“, a že musia poskytovať účinné a primerané cielené informácie rôznym cieľovým skupinám vrátane médií a verejnosti. Tieto požiadavky sú ďalej stanovené v dohode o financovaní, ktorú Komisia podpisuje so všetkými členskými štátmi, ktorým sa poskytuje podpora v rámci mechanizmu, pričom členské štáty špecifikovali svoju komunikačnú stratégiu v plánoch obnovy a odolnosti.

Členské štáty prijímajú viaceré opatrenia, aby zabezpečili zviditeľnenie podpory v rámci mechanizmu. Medzi tieto opatrenia patrí: spustenie národných webových sídiel venovaných mechanizmu, zverejnenie príslušných plánov obnovy a odolnosti či vykonávanie komunikačných stratégií vytýčených v plánoch obnovy a odolnosti. Členské štáty (a koneční prijímatelia) takisto zverejňujú náležité vyhlásenia o financovaní, prípadne doplnené emblémom Únie.

Komisia poskytuje členským štátom pravidelné usmernenia a neprestáva podporovať ich úsilie zvyšovať viditeľnosť mechanizmu. Komisia okrem zavedenia hodnotiacej tabuľky obnovy a odolnosti zriadila aj webové sídlo Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti[11], na ktorom sú uvedené národné plány obnovy a odolnosti, ako aj odkazy na príslušné národné webové sídla. Komisia zároveň pravidelne diskutuje s členskými štátmi o témach súvisiacich s mechanizmom v kontexte siete INFORM EU (celoúnijná sieť komunikačných pracovníkov zodpovedných za informovanie o projektoch EÚ a členských štátov financovaných z finančných prostriedkov EÚ vrátane mechanizmu). Komisia zorganizovala päť seminárov zameraných na sieť INFORM EU s cieľom poskytnúť poradenstvo odborníkom z členských štátov a umožniť výmenu najlepších postupov v súvislosti s osobitnými otázkami týkajúcimi sa komunikácie a zviditeľnenia mechanizmu.

Komisia takisto spolu s členskými štátmi organizuje spoločné podujatia, na ktorých sa zdôrazňuje európsky rozmer projektov podporovaných v rámci mechanizmu. Významné sú najmä výročné akcie, ktoré predstavujú kľúčový moment komunikácie, ktorý spája inštitúcie, zainteresované strany (predovšetkým sociálnych partnerov a občiansku spoločnosť) a príjemcov podpory v rámci mechanizmu v diskusii o pokroku a aktuálnom stave v súvislosti s vykonávaním plánov obnovy a odolnosti.

V roku 2022 sa uskutočnili už štyri výročné akcie (EE, LV, MT a PT), pričom na jeseň budú nasledovať ďalšie. Úradníci pre európsky semester pôsobiaci na zastúpeniach Komisie

[11] https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/recovery-coronavirus/recovery-and-resilience-facility_sk.

zohrávajú ústrednú úlohu pri organizácii výročných akcií a všeobecnejšie pri propagovaní spolupráce v oblasti komunikácie v členských štátoch.

Komisia okrem toho pravidelne pozýva miestne médiá na informačné stretnutia v súvislosti so spracúvaním žiadostí o platbu, aby mohla zodpovedať všetky prípadné otázky týkajúce sa posúdenia zo strany Komisie.

Komisia napokon spustila aj inštitucionálnu komunikačnú kampaň NextGenEU s cieľom zvýšiť informovanosť o rozsahu pôsobnosti a cieľoch plánu obnovy v celej Európe. V kampani spustenej v roku 2021 sa čoskoro začne klásť dôraz na komunikovanie konkrétnych prínosov projektov financovaných nástrojom NextGenerationEU v jednotlivých členských štátoch.

II. DOTERAJŠÍ POKROK: PRÍSPEVOK K DOSAHOVANIU CIEĽOV ŠIESTICH PILEROV A ROVNOSTI MEDZI ŽENAMI A MUŽMI

II.a) Šesť pilierov pre nadčasovú obnovu: Preskúmanie splnených míľnikov a cieľov

V článku 29 ods. 3 nariadenia sa Komisia vyzýva k podávaniu správ o príspevku jednotlivých plánov obnovy a odolnosti k šiestim pilierom mechanizmu stanoveným v článku 3 písm. a) až f). Ide o týchto šesť pilierov:

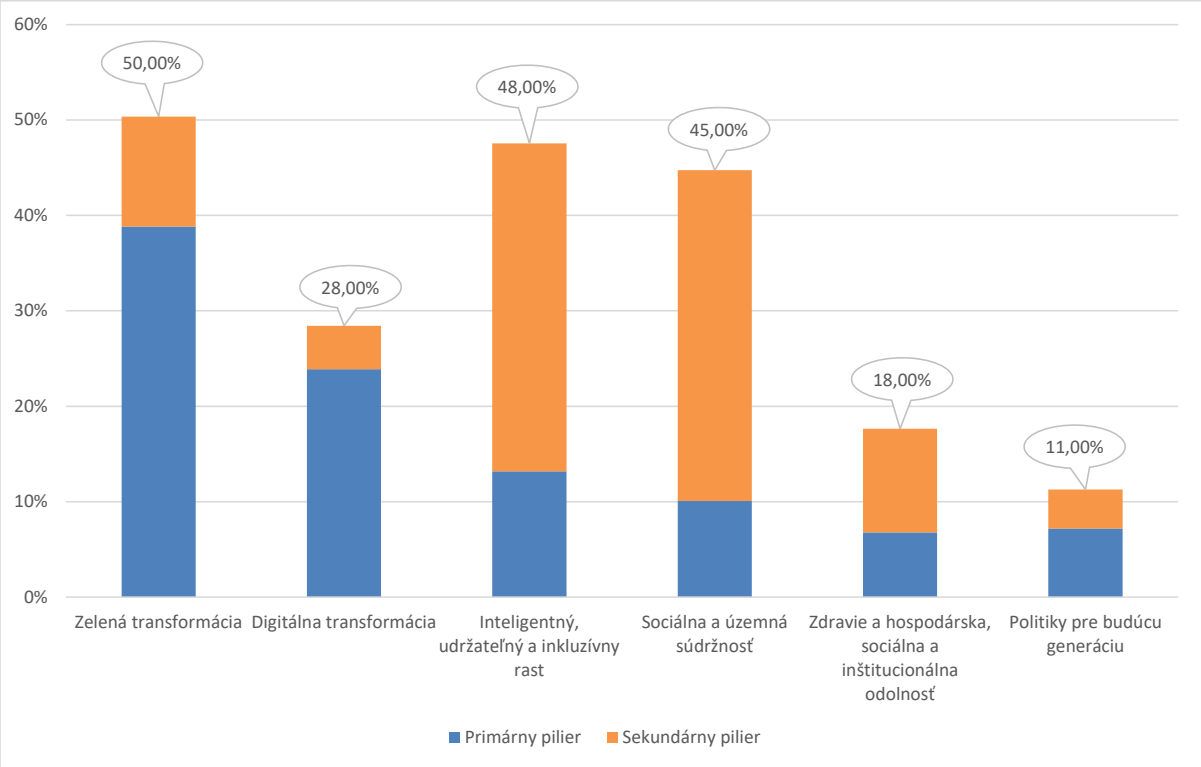
- zelená transformácia,
- digitálna transformácia,
- inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast vrátane hospodárskej súdržnosti, pracovných miest, produktivity, konkurencieschopnosti, výskumu, vývoja a inovácií a dobre fungujúceho vnútorného trhu so silnými malými a strednými podnikmi (ďalej len „MSP“),
- sociálna a územná súdržnosť,
- zdravie a hospodárska, sociálna a inštitucionálna odolnosť s cieľom okrem iného zvyšovať pripravenosť na krízy a schopnosť reakcie na krízy,
- politiky pre budúcu generáciu, deti a mládež, ako sú vzdelávanie a zručnosti.

Týchto šesť pilierov politiky vyjadruje prioritné oblasti politiky relevantné pre Európu a celkový rozsah pôsobnosti mechanizmu. Aby bolo podávanie správ v súlade s mnohostranným charakterom jednotlivých opatrení, ktoré sú často spojené s niekoľkými piliermi, zakladá sa na priradení každého opatrenia (alebo čiastkového opatrenia) k dvom pilierom politiky (t. j. primárny a sekundárny pilier)[12]. Na nasledujúcom obrázku sa nachádza prehľad odhadovaných výdavkov pre jednotlivé piliere politiky na základe 25 plánov prijatých Radou. V skúmaných členských štátoch sú hlavnými prioritami v oblasti výdavkov zelená transformácia, inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast, ako aj sociálna a územná súdržnosť (s mierou príspevkov na úrovni 40 % až 50 %). K digitálnej transformácii prispieva 29 %

[12] Opatrenia sa priraďujú k primárnym a sekundárnym pilierom na základe ich relevantnosti. Hlavná oblasť politiky, ktorej sa opatrenie týka (napr. zelená, digitálna atď.), určuje primárne zaradenie. Sekundárne zaradenie sa zakladá na druhej najrelevantnejšej oblasti politiky, ktorej sa opatrenie týka.

výdavkov v rámci opatrení a 16 % prispieva k politikám týkajúcim sa zdravia, hospodárskej, sociálnej a inštitucionálnej odolnosti, pričom tieto výdavky odzrkadľujú aj reakciu na pandémiu COVID-19. V neposlednom rade viac ako 12 % výdavkov prispieva k politikám pre budúcu generáciu vrátane vzdelávania a zručností.

Obrázok 2. Podiel odhadovaných výdavkov v rámci plánov obnovy a odolnosti podľa pilierov politiky

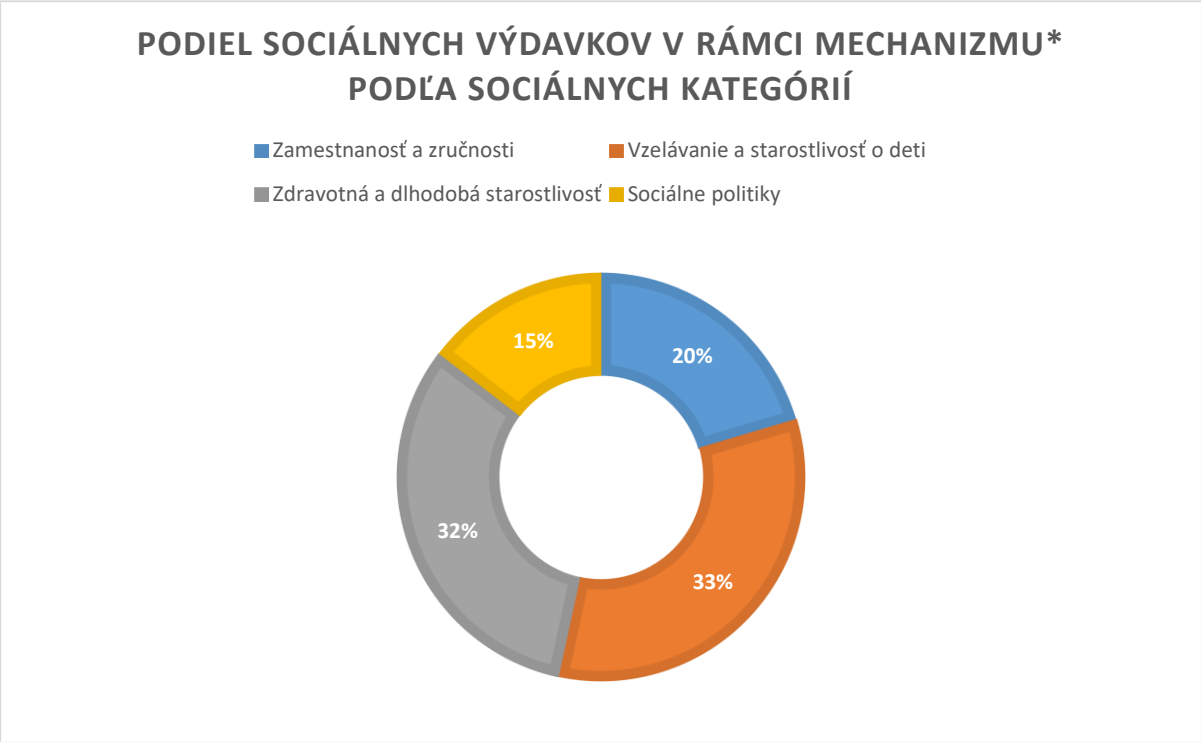

Zdroj: Hodnotiaca tabuľka obnovy a odolnosti. Poznámka: Každé opatrenie prispieva k dvom oblastiam politiky (primárnej a sekundárnej) zo šiestich pilierov, takže celkový príspevok k všetkým pilierom uvedeným na tomto grafe predstavuje 200 % odhadovaných nákladov na schválené plány obnovy a odolnosti. Percentuálne podiely vypočítané pre príspevok k pilierom týkajúcim sa zelenej a digitálnej transformácie sa líšia od percentuálnych podielov vypočítaných pre príspevok k cieľom v oblasti klímy a k digitálnym cieľom, ktoré sa vypočítavajú podľa odlišnej metodiky (uvedenej v prílohách VI a VII k nariadeniu o mechanizme).

Očakáva sa, že viac ako štvrtina celkových výdavkov v prijatých plánoch sa vynaloží v sociálnej oblasti, a to aj na deti a mládež (obrázok 3). Vzhľadom na dôležitosť sociálnych výdavkov po pandémii COVID-19 bola Komisia na základe nariadenia o mechanizme splnomocnená prijať delegovaný akt, ktorým sa stanoví metodika vykazovania sociálnych výdavkov v rámci mechanizmu vrátane výdavkov na deti a mládež [článok 29 ods. 4 písm. b)][13]. Na základe metodiky prijatej Komisiou sa všetky výdavky financované z prostriedkov mechanizmu klasifikujú z hľadiska reforiem a investícií do deviatich širších oblastí politiky, ktoré sa následne združujú do štyroch sociálnych kategórií: 1. zamestnanosť a zručnosti; 2. vzdelávanie a starostlivosť o deti; 3. zdravotná a dlhodobá starostlivosť a 4. sociálne politiky. Na sociálne výdavky bolo celkovo vyčlenených 135 miliárd EUR, čo predstavuje približne 30 % celkových odhadovaných výdavkov. Zhruba jedna tretina tejto sumy je vyčlenená na výdavky na vzdelávanie a starostlivosť o deti, ďalšia tretina na zdravotnú a dlhodobú starostlivosť a zvyšná suma je rozdelená medzi výdavky na zamestnanosť a zručnosti a sociálne politiky.

[13] Delegované nariadenie 2021/2105.

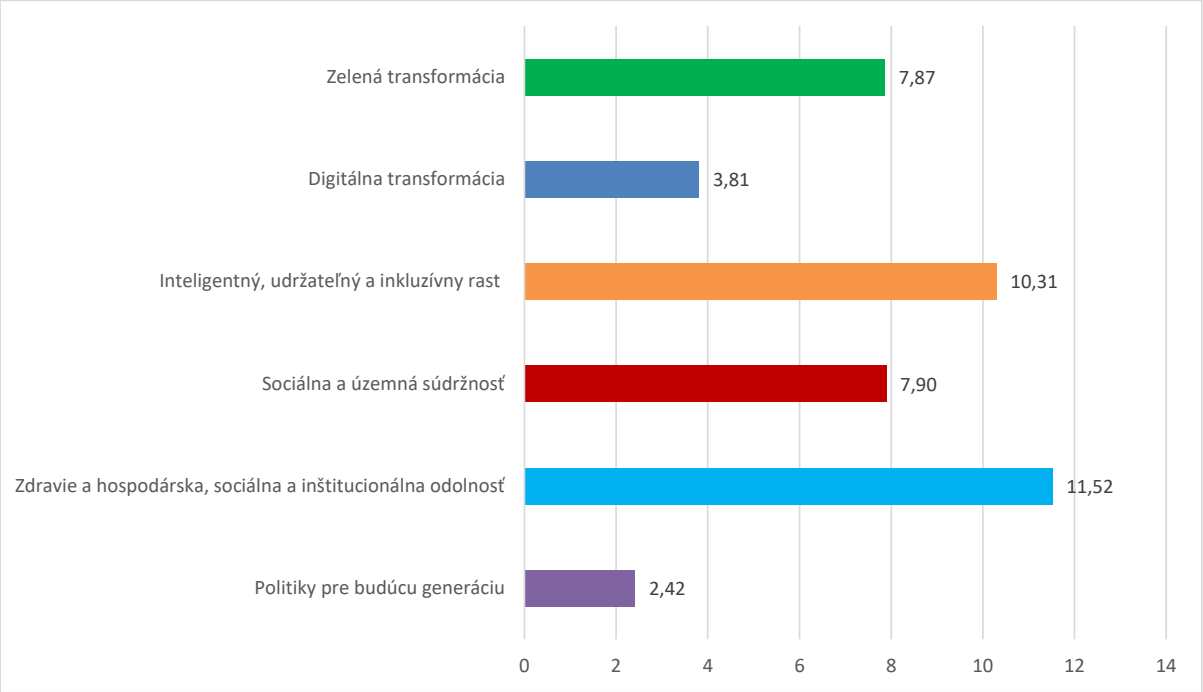
Obrázok 3. Podiel sociálnych výdavkov v rámci mechanizmu podľa hlavných sociálnych kategórií

Poznámka: Na tomto obrázku je zobrazené rozdelenie odhadovaných sociálnych výdavkov vo všetkých schválených plánoch obnovy a odolnosti. Sociálne kategórie sa vymedzujú a uplatňujú na základe metodiky prijatej Komisiou po konzultácii s Európskym parlamentom a členskými štátmi v *delegovanom nariadení 2021/2105*.

V najväčšom objeme boli dosiaľ vyplatené platby na splnené míľniky a ciele týkajúce sa opatrení v oblasti zdravia, hospodárskej, sociálnej a inštitucionálnej odolnosti a inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu (v oboch oblastiach približne po 10 miliárd EUR). Približne 8 miliárd EUR bolo vyplatených na splnenie míľnikov a cieľov týkajúcich sa zelenej transformácie a sociálnej a územnej súdržnosti. Zvyšné odhadované výdavky na úrovni 6 miliárd EUR sú rozdelené medzi digitálnu transformáciu a politiky pre budúcu generáciu, deti a mládež (obrázok 4).

Obrázok 4. Platby podľa piliera (v miliardách EUR) – bez predbežného financovania

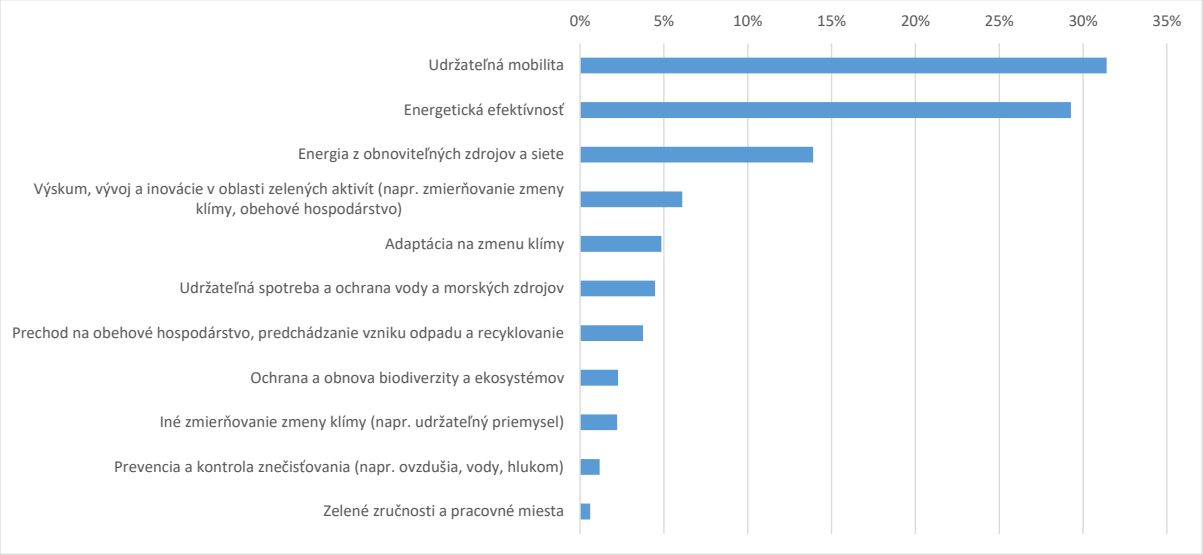

Poznámka: Tento graf vychádza z metodiky vypracovanej Komisiou na monitorovanie pokroku vo výdavkoch vo všetkých pilieroch. Podľa tejto metodiky sa každá platba rozdeľuje medzi šesť pilierov na základe kategórií pilierov priradených k opatreniam súvisiacim so súborom míľnikov a cieľov v žiadosti o platbu.

1. pilier: zelená transformácia

Mechanizmus pomôže dosiahnuť ciele EÚ znížiť do roku 2030 čisté emisie skleníkových plynov aspoň o 55 % a dosiahnuť do roku 2050 klimatickú neutralitu. Prostredníctvom opatrení podporovaných z mechanizmu sa popri príspevku k napĺňaniu ambícií v oblasti klímy a cieľov plánu REPowerEU, ako je podpora udržateľnej mobility, zvýšenie energetickej efektívnosti a vyššia miera zavádzania obnoviteľných zdrojov energie, zabezpečí aj pokrok pri dosahovaní ďalších environmentálnych cieľov, ako je zníženie znečistenia ovzdušia, podpora obehového hospodárstva alebo obnova a ochrana biodiverzity atď. Na opatrenia prispievajúce k pilieru zelenej transformácie, ktorý možno rozdeliť na 11 oblastí politiky (pozri obrázok 5), bolo z celkových finančných prostriedkov pridelených členským štátom vyčlenených celkovo 249 miliárd EUR.

Obrázok 5. Rozdelenie výdavkov na podporu zelenej transformácie podľa oblastí politiky

Zdroj: Hodnotiaca tabuľka obnovy a odolnosti.
Percentuálny podiel sa týka celkového podielu 25 plánov prijatých k 30. júnu 2022 v rámci tohto piliera politiky.

Spomedzi doteraz splnených míľnikov a cieľov 89 z nich prispieva k 1. pilieru[14]. Ďalej sa uvádza niekoľko príkladov.

Príklady opatrení so splnenými míľnikmi a cieľmi

- **Francúzsko** zaviedlo investície na podporu obnovy v záujme energetickej efektívnosti a zásadnú rekonštrukciu súkromného aj sociálneho bývania.
- **Taliansko** zaviedlo nové právne predpisy na podporu výroby a spotreby biometánu.

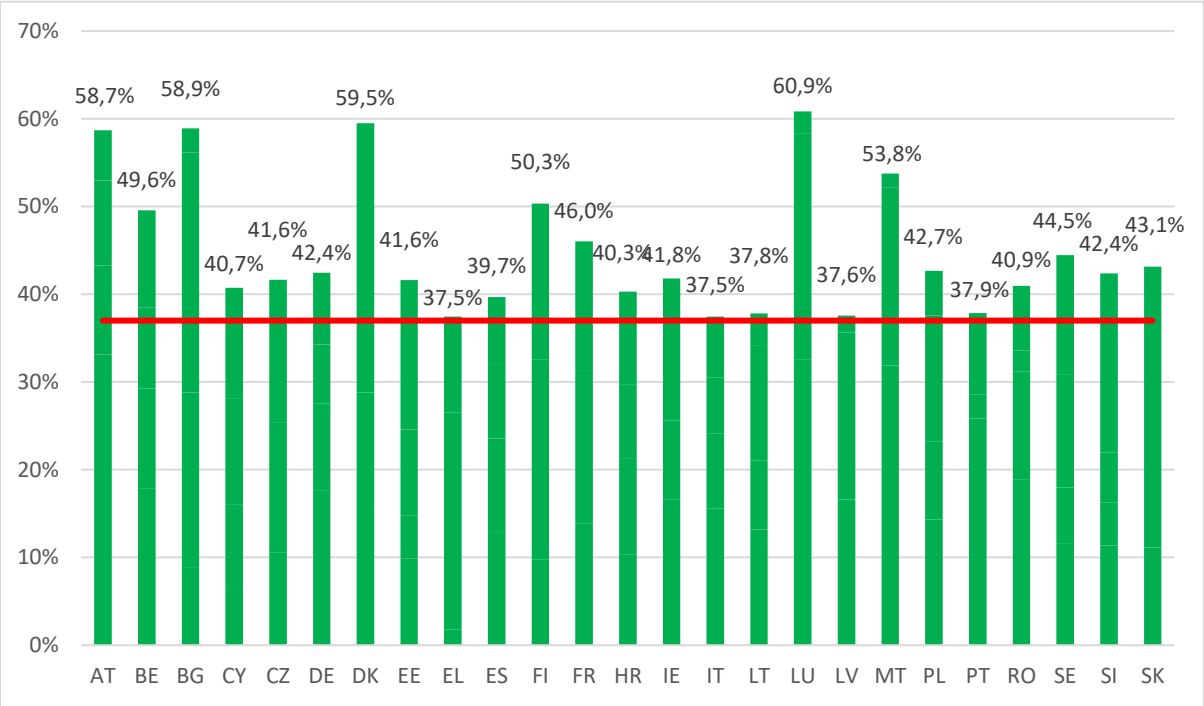
[14] Míľnik aj cieľ môžu prispievať k viac ako jednému pilieru.

- **Španielsko** zaviedlo reformu na zriadenie podporného rámca pre integráciu obnoviteľných zdrojov do energetického systému: sietí, uskladňovania a infraštruktúry.
- **Portugalsko** schválilo reformu na podporu vykonávania inovačného programu pre poľnohospodárstvo 2030, na základe ktorej sa výskum a inovácie zamerajú na potreby poľnohospodárskeho sektora, potravinárstva a agropriemyslu, a otvorilo prvú výzvu na predkladanie ponúk v oblasti investícií na podporu dekarbonizácie priemyslu.
- **Grécko** schválilo reformu na zriadenie rámca pre inštaláciu a prevádzku nabíjacej infraštruktúry pre elektrické vozidlá.
- **Chorvátsko** prijalo programy týkajúce sa energetickej efektívnosti budov a na znižovanie energetickej chudoby, zaviedlo program energetickej efektívnosti na dekarbonizáciu sektora energetiky a prijalo zákon o alternatívnych palivách pre dopravu.

V nariadení o mechanizme sa vyžaduje, aby aspoň 37 % celkových pridelených finančných prostriedkov v rámci každého plánu obnovy a odolnosti smerovalo na podporu cieľov v oblasti klímy. Reformy a investície navrhované členskými štátmi prekročili túto 37-percentnú cieľovú úroveň (pozri aj obrázok 6). Celková odhadovaná výška výdavkov v oblasti klímy v prijatých plánoch je 198 miliárd EUR, čo podľa výpočtov na základe metodiky pre klimatické označovanie predstavuje približne 40 % celkových finančných prostriedkov pridelených na plány[15].

[15] V plánoch obnovy a odolnosti sa muselo špecifikovať a zdôvodniť, v akej miere jednotlivé opatrenia prispievajú k cieľom v oblasti klímy, teda či k nim prispievajú v plnej miere (100 %), čiastočne (40 %) alebo nemajú žiadny vplyv (0 %), podľa prílohy VI k nariadeniu o mechanizme. Kombinácia koeficientov a odhadov nákladov na jednotlivé opatrenia umožňuje vypočítať, do akej miery plány prispievajú k plneniu cieľa v oblasti klímy.

Obrázok 6. Príspevok k cieľom v oblasti klímy vyjadrený ako podiel na finančných prostriedkoch pridelených plánu obnovy a odolnosti

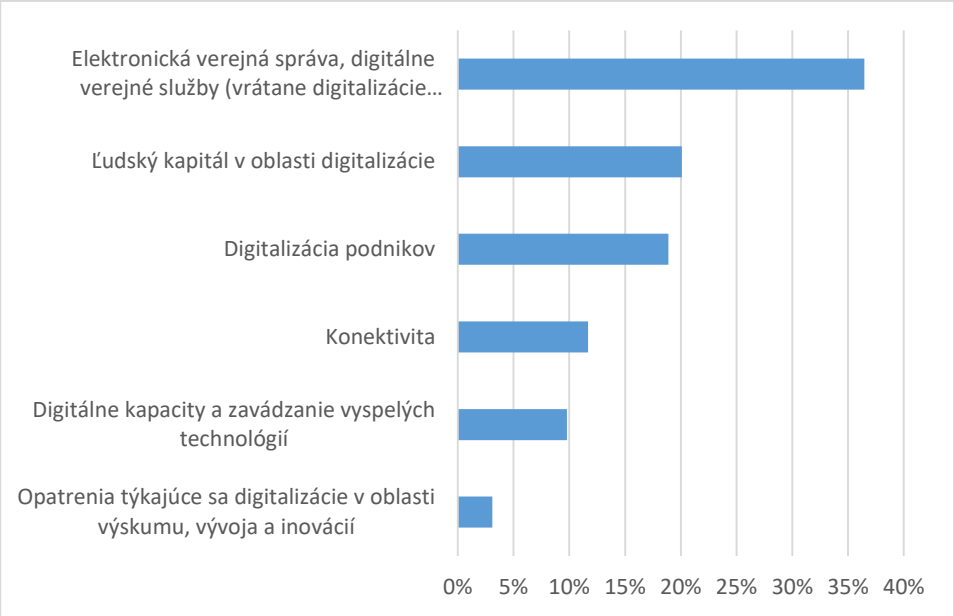

Zdroj: Hodnotiaca tabuľka obnovy a odolnosti.

2. pilier: digitálna transformácia

Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti významne prispieva k digitálnej transformácii v Únii. Súčasťou plánov je široká škála opatrení vrátane zavádzania digitálnych infraštruktúr ďalšej generácie a vyspelých technológií, rozvoja digitálnych zručností obyvateľstva a pracovnej sily a podpory digitalizácie podnikov aj verejných služieb. K pilieru digitálnej transformácie celkovo prispeje 141 miliárd EUR, ktoré budú rozdelené medzi oblasti digitálnej politiky uvedené na obrázku 7.

Obrázok 7. Rozdelenie výdavkov na podporu digitálnej transformácie podľa oblastí politiky

Zdroj: Hodnotiaca tabuľka obnovy a odolnosti.
Percentuálny podiel sa týka celkového podielu 25 plánov prijatých k 30. júnu 2022 v rámci tohto piliera politiky.

Dosiaľ bolo splnených 44 míľnikov a cieľov prispievajúcich k digitálnemu pilieru. Ďalej je uvedených niekoľko príkladov zo žiadostí o platbu, ktoré boli posúdené kladne.

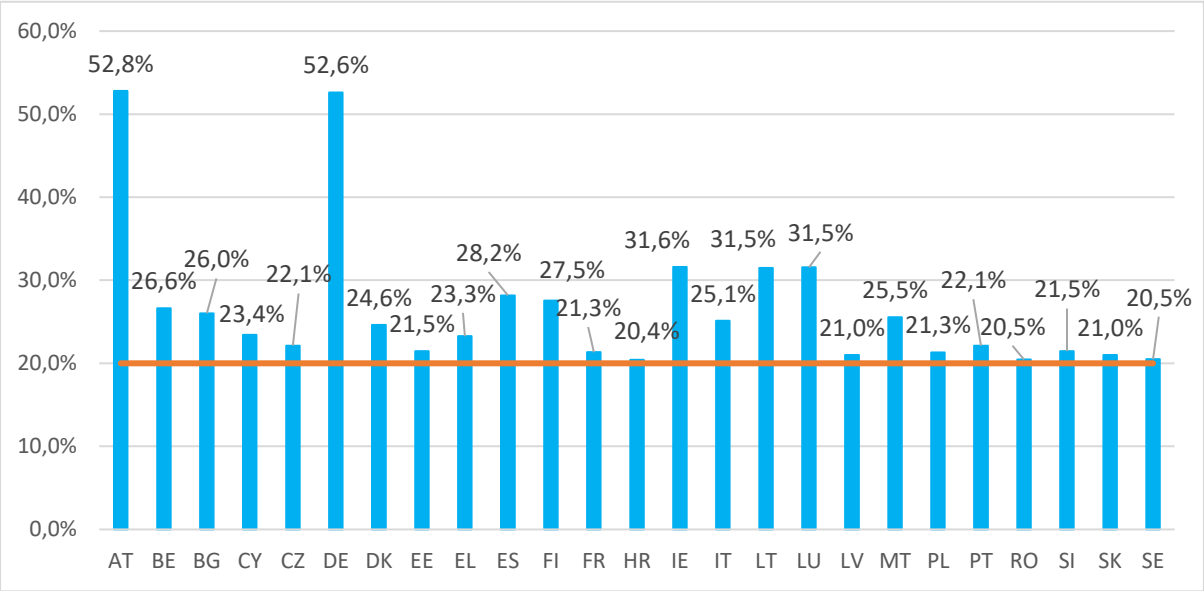
Príklady opatrení so splnenými míľnikmi a cieľmi

- **Taliansko** zadalo zákazky na vývoj portálu digitálneho cestovného ruchu a vyhlásilo výzvu na identifikáciu vnútroštátnych dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu v oblasti mikroelektroniky a cloudu.
- **Španielsko** prijalo plán digitalizácie MSP na roky 2021 – 2025 a plán pre digitálne zručnosti.
- **Portugalsko** podpísalo zmluvy na nákup 600 000 nových prenosných počítačov, ktoré sa zapožičajú učiteľom a žiakom, a vybralo 17 centier digitálnych inovácií, ktoré budú poskytovať podporu firmám pri ich úsilí v oblasti digitalizácie.
- **Francúzsko** prijalo šesť „urýchľovacích stratégií“ v záujme inovácií kľúčových digitálnych technológií (kvantové technológie, kybernetická bezpečnosť, digitálne vzdelávanie, kultúrny a kreatívny priemysel, 5G, cloud).
- **Grécko** vyhlásilo výzvu pre komerčné banky na základe ich úverového nástroja v rámci mechanizmu. Minimálne 20 % financovania pôjde na podporu digitálnych cieľov.
- **Chorvátsko** zriadilo oddelenie pre realizáciu a riadenie projektov digitálnej transformácie na ministerstve poľnohospodárstva, ktoré zabezpečí zavedenie aspoň 30 digitalizovaných verejných služieb, prevádzkovej platformy pre inteligentné poľnohospodárstvo a verejne prístupného systému vysledovateľnosti.

V nariadení o mechanizme sa vyžaduje, aby aspoň 20 % celkových pridelených finančných prostriedkov v rámci každého plánu obnovy a odolnosti smerovalo na podporu digitálnych cieľov. Reformy a investície navrhované členskými štátmi prekročili digitálny cieľ na úrovni 20 %, pričom celkové odhadované výdavky na digitálnu oblasť v prijatých plánoch predstavujú 127 miliárd EUR, čo je 26 % celkových pridelených finančných prostriedkov na plány vypočítaných podľa metodiky digitálneho označovania[16].

[16] V plánoch obnovy a odolnosti sa muselo špecifikovať a zdôvodniť, v akej miere jednotlivé opatrenia prispievajú k digitálnym cieľom, teda či k nim prispievajú v plnej miere (100 %), čiastočne (40 %) alebo nemajú žiadny vplyv (0 %), podľa prílohy VII k nariadeniu o mechanizme. Kombinácia koeficientov a odhadov nákladov na jednotlivé opatrenia umožňuje vypočítať, do akej miery plány prispievajú k plneniu digitálneho cieľa.

Obrázok 8. Príspevok k digitálnym cieľom vyjadrený ako podiel na finančných prostriedkoch pridelených plánu obnovy a odolnosti

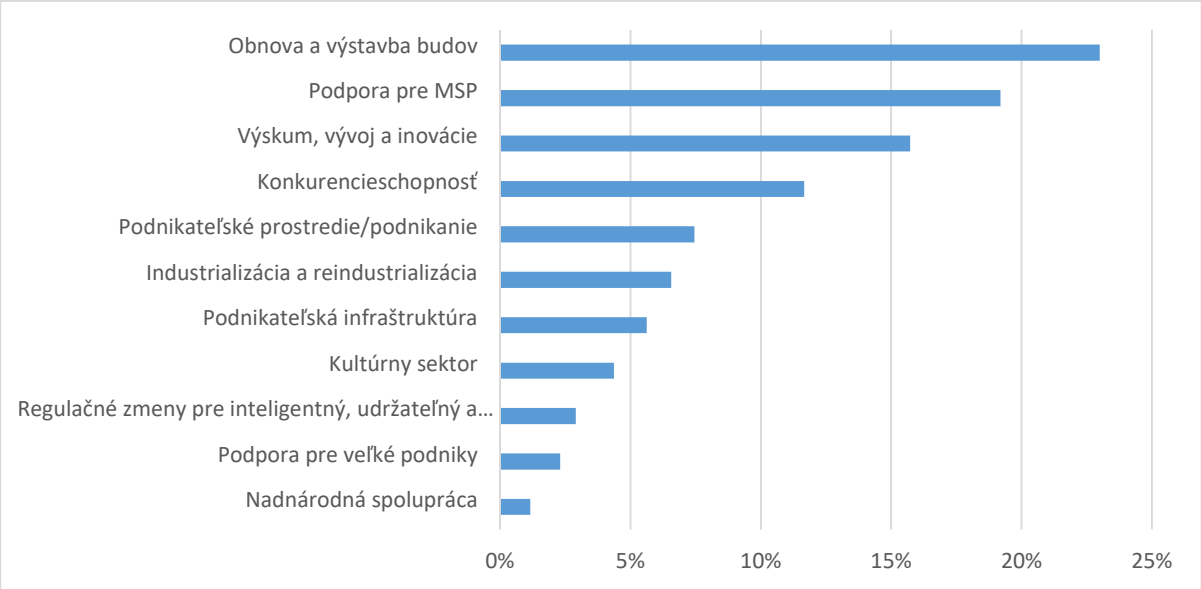

Zdroj: Hodnotiaca tabuľka obnovy a odolnosti.

3. pilier: inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast vrátane hospodárskej súdržnosti, pracovných miest, produktivity, konkurencieschopnosti, výskumu, vývoja a inovácií a dobre fungujúceho vnútorného trhu so silnými MSP

Členské štáty do svojich plánov zahrnuli mnoho reforiem a investícií, ktoré prispievajú k podpore inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu a k zvýšeniu odolnosti ich hospodárstiev, ako aj hospodárstva celej Únie. Zohľadňujúc osobitný význam malých, stredných a veľkých podnikov pre naše hospodárstvo a proces obnovy predložili členské štáty značný počet opatrení, ktoré priamo aj nepriamo podporujú MSP[17]. Celkový príspevok k 3. pilieru z 25 plánov prijatých Radou k 30. júnu predstavuje približne 235 miliárd EUR, pričom plány podporujú inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast v rámci celej škály rozličných oblastí politiky (pozri obrázok 9).

[17] Viac informácií a konkrétne príklady opatrení poskytujúcich podporu MSP možno nájsť v tematickej analýze „Podpora MSP“ zverejnenej v Hodnotiacej tabuľke obnovy a odolnosti: https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/assets/thematic_analysis/3_SME.pdf.

Obrázok 9. Rozdelenie výdavkov na podporu inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu podľa oblastí politiky

droj: Hodnotiaca tabuľka obnovy a odolnosti.
Percentuálny podiel sa týka celkového podielu 25 plánov prijatých k 30. júnu 2022 v rámci tohto piliera politiky.

K 3. pilieru prispieva konkrétne 115 z 228 splnených míľnikov a cieľov, čo poukazuje na významný pokrok uskutočnený pri obnove a podpore udržateľného rastu. V nasledujúcom rámčeku je uvedených niekoľko príkladov opatrení so splnenými míľnikmi a cieľmi.

Členské štáty okrem toho pokračujú vo vykonávaní reforiem a investícií na podporu MSP pri ich obnove a zlepšovaní ich prístupu k financovaniu, a to aj z finančných prostriedkov mechanizmu. Chorvátsko napríklad vykonáva reformu podnikateľského a regulačného prostredia s cieľom posilniť konkurencieschopnosť hospodárstva, pričom táto reforma kladie osobitný dôraz na hospodárske dôsledky regulácie na MSP. Grécko zreformuje svoje podnikateľské prostredie znížením administratívneho a regulačného zaťaženia pre podniky vrátane MSP. Reformou sa konkrétne zníži zložitosť a trvanie rôznych procesov i náklady na ne, napr. procesov na získanie úveru, vybavenie elektrického pripojenia, registrácie nehnuteľnosti či získanie stavebného povolenia. Grécky plán takisto počíta s reformou rámca pre verejné obstarávanie okrem iného na zlepšenie prístupu MSP k verejným zákazkám. Talianska reforma verejného obstarávania zjednoduší pravidlá a procesy verejného obstarávania, zvýši právnu istotu pre podniky, urýchli zadávanie verejných zákaziek a zníži počet oneskorených platieb zo strany verejnej správy, z čoho budú mať prospech aj MSP.

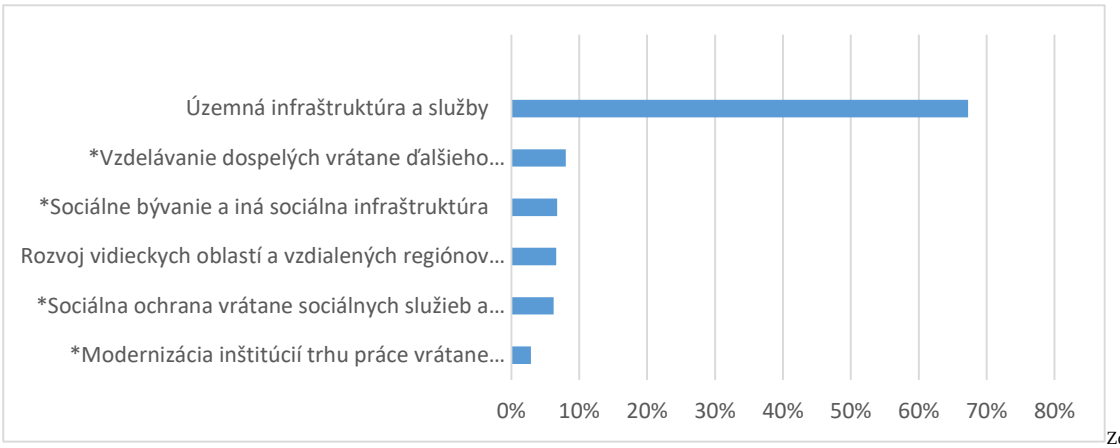
Príklady opatrení so splnenými míľnikmi a cieľmi

- **Portugalsko** pripravilo reformu s cieľom vytvoriť potrebné legislatívne a regulačné podmienky na postupné zavádzanie ekologicky čistého vodíka v rámci národnej vodíkovej stratégie a určilo investície na modernizáciu zón podnikateľskej činnosti v súvislosti s intervenciami na zlepšenie environmentálnej udržateľnosti a digitalizácie.
- **Francúzsko** podporilo investície na výskum vyspelých technológií pre zelenú transformáciu (projekty patriace do siedmich „urýchľovacích stratégií“: i) dekarbonizovaný vodík; ii) dekarbonizácia priemyslu; iii) udržateľné poľnohospodárske systémy; iv) recyklácia a opätovné začlenenie recyklovaných materiálov; v) udržateľné mestá a inovačné budovy; vi) digitalizácia a dekarbonizácia mobility a vii) výrobky z biologických zdrojov a priemyselné biotechnológie – udržateľné palivá) na podporu inovácií v záujme zelenej transformácie hospodárstva.
- **Grécko** na základe prípravy nových právnych predpisov navrhlo reformu s cieľom zaviesť stimulačný režim na podporu produktivity a extroverzie podnikov (zväčšenie podnikov).
- **Taliansko** zaviedlo investície na podporu firiem pôsobiacich v sektore cestovného ruchu, najmä prostredníctvom finančných prostriedkov na zvýšenie konkurencieschopnosti podnikov cestovného ruchu. Cielenú pomoc a financovanie prostredníctvom refinancovania a reorganizácie fondu 394/81, ktorý spravuje SIMEST, už využilo už 4 000 MSP.
- **Chorvátsko** prijalo zákon o inštitucionálnom rámci pre fondy EÚ, ktorý zlepší kapacity ich čerpania a uľahčí rýchlejšiu realizáciu investičných projektov.
- **Španielsko** zaviedlo dve významné reformy s cieľom regulovať audiovizuálny regulačný rámec, ktorý Španielsku umožní stať sa audiovizuálnym centrom Európy,

4. pilier: sociálna a územná súdržnosť

Členské štáty do plánov zahrnuli značný počet opatrení na podporu sociálnej a územnej súdržnosti, ktoré prispievajú najmä k vykonávaniu Európskeho piliera sociálnych práv. **Z** 25 plánov obnovy a odolnosti, ktoré Rada dosiaľ prijala, sa konkrétne na podporu 4. piliera vyčlení približne 222 miliárd EUR. Rozdelenie výdavkov v rámci piliera je uvedené na obrázku 10.

Obrázok 10. Rozdelenie výdavkov na podporu sociálnej a územnej súdržnosti podľa oblastí politiky

Zdroj: Hodnotiaca tabuľka obnovy a odolnosti.

Percentuálny podiel sa týka celkového podielu 25 plánov prijatých k 30. júnu 2022 v rámci tohto piliera politiky. Metodika vykazovania sociálnych výdavkov vymedzená v delegovanom nariadení (EÚ) 2021/2105je plne zosúladená s metodikou vykazovania výdavkov podľa šiestich pilierov a je do nej začlenená. V rámci tohto piliera sa oblasti politiky označené hviezdičkou (*) používajú na vykazovanie sociálnych výdavkov vrátane výdavkov na deti a mládež v rámci mechanizmu.

Pri pohľade na kladne posúdené žiadosti o platbu k 30. júnu 2022 podporuje 4. pilier 82 splnených míľnikov a cieľov. Treba zdôrazniť, že 28 zo splnených míľnikov a cieľov podporuje zamestnanosť v širšom zmysle,[18] čo poukazuje na vysoké odhodlanie členských štátov vytvárať pracovné miesta vysokej kvality od počiatočných štádií vykonávania plánov obnovy a odolnosti.

[18] Tieto míľniky sú spojené s opatreniami, ktoré prispievajú k sociálnej kategórii „Zamestnanosť“ vymedzenej v delegovanom nariadení 2021/2105.

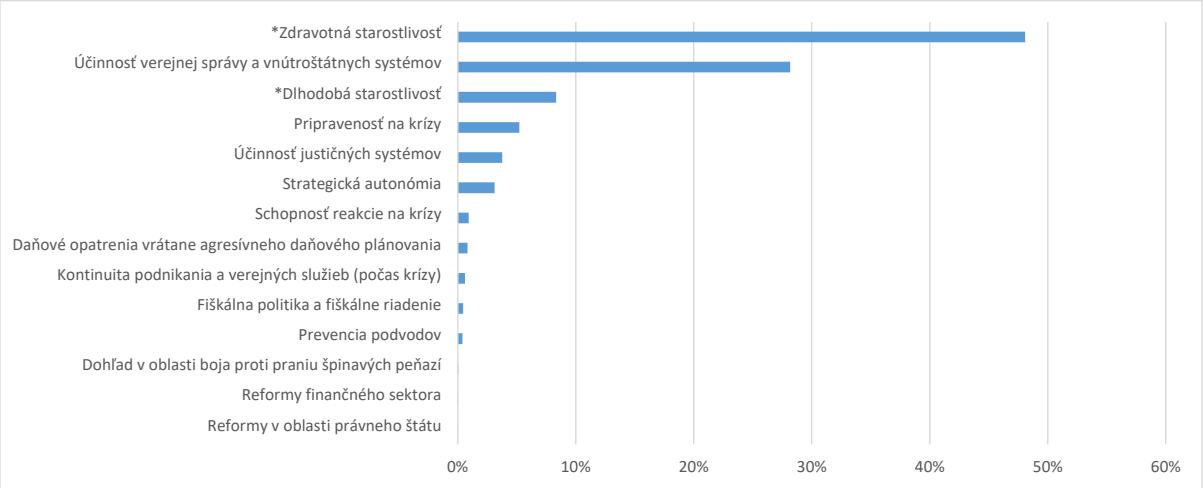
Príklady opatrení so splnenými míľnikmi a cieľmi

- **Francúzsko** vykonalo investície na podporu územnej infraštruktúry a služieb, ako je napríklad obnova miestnych železničných tratí, a schválilo reformu na presun právomocí na miestne samosprávy. Francúzsko zároveň prijalo dohody o financovaní takých projektov, ako sú výstavba vyhradených jazdných pruhov pre verejnú dopravu a car-pooling.
- **Taliansko** určilo investície na podporu zraniteľných osôb a predchádzanie umiestňovaniu do ústavnej starostlivosti vďaka poskytovaniu podpory zraniteľným rodinám, na podporu deinštitucionalizácie starostlivosti o starších ľudí, posilnenia domácich sociálnych služieb s cieľom predchádzať hospitalizácii a zlepšenia sociálnych služieb s cieľom predchádzať vyhoreniu medzi sociálnymi pracovníkmi, a zaviedlo novú reformu na modernizáciu aktívnych politík trhu práce a zlepšenie systému odborného vzdelávania.
- **Portugalsko** pripravilo novú reformu s cieľom zriadiť národný plán bývania doplnený príslušnými investíciami na zlepšenie podmienok bývania v bytovom fonde na regionálnej úrovni.
- **Grécko** prijalo akčný plán v oblasti energetickej chudoby, ktorého súčasťou sú cielené politické opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti obytných budov v prípade ekonomicky zraniteľnými domácností.
- **Chorvátsko** prijalo národný plán proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu na roky 2021 – 2027 s cieľom zlepšiť každodenný život osôb ohrozených chudobou a osôb žijúcich v závažnej materiálnej deprivácii. Tento plán vytvára dôležité podmienky pre legislatívnu reformu národného plánu rozvoja sociálnych služieb, ktorý prispieva k deinštitucionalizácii a rozvoju domácich služieb a komunitných služieb dlhodobej starostlivosti. Chorvátsko takisto skvalitnilo svoje pracovnoprávne predpisy novelizáciou zákona o minimálnej mzde, pričom okrem iného vylúčilo možnosť

5. pilier: zdravie a hospodárska, sociálna a inštitucionálna odolnosť s cieľom okrem iného zvyšovať pripravenosť na krízy a schopnosť reakcie na krízy

Opatrenia na podporu zdravia a hospodárskej, sociálnej a inštitucionálnej odolnosti, ktoré sú zamerané na posilnenie systémov zdravotníctva a odolnosti a pripravenosti inštitúcií, sú významnou súčasťou plánov obnovy a odolnosti. Reformy a investície prispievajú k dosahovaniu cieľov 5. piliera sumou približne 87 miliárd EUR (pozri rozdelenie na obrázku 10), pričom splnených je už 98 míľnikov a cieľov, čo je jasným príkladom významného úsilia členských štátov zvýšiť svoju odolnosť a pokročiť smerom k otvorenej strategickej autonómii Únie.

Obrázok 11. Rozdelenie výdavkov na podporu zdravia a hospodárskej, sociálnej a inštitucionálnej odolnosti

Zdroj: Hodnotiaca tabuľka obnovy a odolnosti. Percentuálny podiel sa týka celkového podielu 25 plánov prijatých k 30. júnu 2022 v rámci tohto piliera politiky. Metodika vykazovania sociálnych výdavkov vymedzená v delegovanom nariadení (EÚ) 2021/2105je plne zosúladená s metodikou vykazovania výdavkov podľa šiestich pilierov a je do nej začlenená. V rámci tohto piliera sa oblasti politiky označené hviezdičkou (*) používajú v súvislosti s metodikou vykazovania sociálnych výdavkov.

V nasledujúcom rámčeku je uvedených niekoľko príkladov opatrení so splnenými míľnikmi a cieľmi.

Príklady opatrení so splnenými míľnikmi a cieľmi

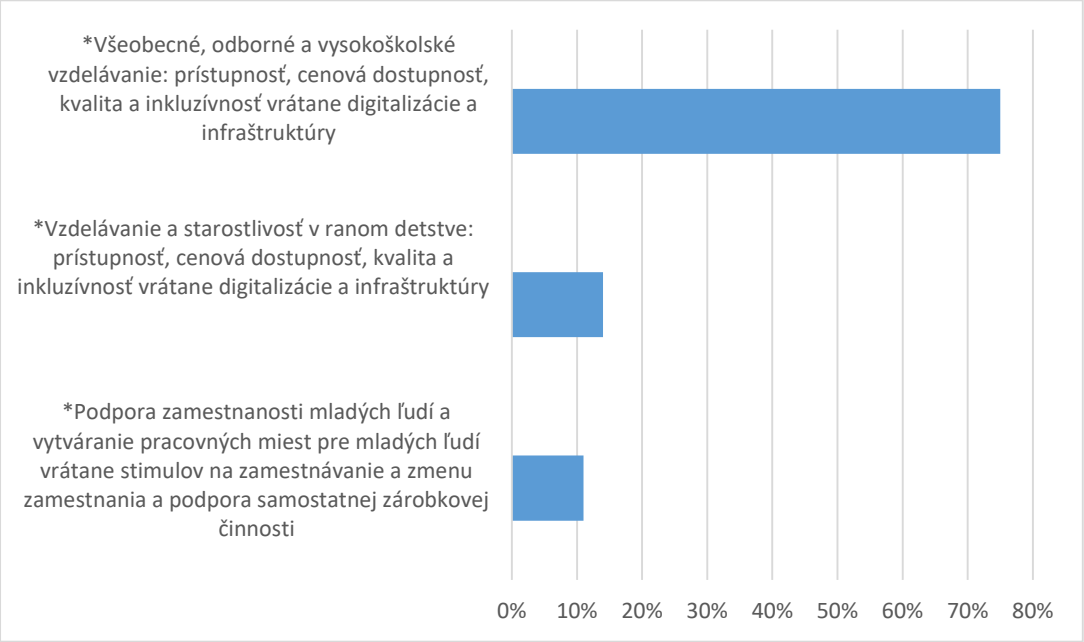
- **Francúzsko** zlepšilo národný systém zdravotnej starostlivosti pomocou reformy, ktorej súčasťou je zjednodušenie správy nemocníc tak, aby nemocnice mali viac flexibility pri svojej organizácii.
- **Grécko** prijalo plán komplexnej reformy na kodifikáciu a zjednodušenie daňových právnych predpisov a nové investície na vybudovanie regionálnych centier civilnej ochrany.
- **Taliansko** zreformovalo občianske a trestné súdnictvo a poskytlo investície na digitálnu aktualizáciu digitálneho vybavenia nemocníc.
- **Portugalsko** podporilo digitalizáciu verejnej správy zameranú na digitálne, jednoduché, inkluzívne a bezpečné verejné služby pre občanov a podniky a prijalo nový zákonný dekrét o duševnom zdraví, v ktorom sa stanovujú zásady organizácie starostlivosti o duševné zdravie.
- **Španielsko** zmodernizovalo inštitucionálnu štruktúru správy hospodárskych záležitostí.
- **Chorvátsko** prijalo zákon o rozpočte s cieľom zlepšiť rozpočtové postupy a posilniť fiškálny rámec. Bol prijatý nový zákon o predchádzaní konfliktu záujmov a protikorupčná stratégia na roky 2021 – 2030 s cieľom posilniť protikorupčný rámec. Ďalej bol prijatý národný plán rozvoja zdravotníctva na roky 2021 – 2027, v ktorom sú stanovené konkrétne ciele, opatrenia a činnosti zamerané na zlepšenie systému zdravotníctva a výsledkov v oblasti zdravia.

Súčasťou posilňovania inštitúcií a zvyšovania pripravenosti na krízy a schopnosti reagovania na ne je aj podpora otvorenej strategickej autonómie Únie. Viaceré členské štáty budú v tejto súvislosti investovať do posilňovania svojich rámcov pre kybernetickú bezpečnosť. Španielsko posilní kyberneticko-bezpečnostné kapacity občanov, MSP a odborníkov, pričom jeho cieľom je zlepšiť celkový ekosystém odvetvia, zatiaľ čo Rumunsko zabezpečí kybernetickú bezpečnosť verejných a súkromných subjektov vlastniacich infraštruktúru s kritickou hodnotou. Slovensko vybuduje a zmodernizuje zdroje elektriny z OZE a zvýši flexibilitu elektroenergetických sústav v záujme vyššej integrácie OZE, čo prispeje k zvýšeniu jeho energetickej nezávislosti. Niektoré členské štáty investujú aj do priemyselných projektov považovaných za projekty so strategickým významom, napríklad v prípade Francúzska do leteckého a kozmického sektora.

6. pilier: politiky pre budúcu generáciu

Opatrenia v rámci politík pre budúcu generáciu, deti a mládež sa zameriavajú predovšetkým na vzdelávanie, odbornú prípravu, vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve, ako aj na podporu zamestnanosti mladých ľudí. Približne tri štvrtiny celkových výdavkov v rámci 6. piliera na úrovni 56 miliárd EUR prispievajú k všeobecnému, odbornému a vysokoškolskému vzdelávaniu. Zvyšných 25 % je takmer rovnomerne rozdelených medzi vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve a podporu zamestnanosti mladých ľudí.

Obrázok 12. Rozdelenie výdavkov na podporu politík pre budúcu generáciu podľa oblastí politiky

Zdroj: Hodnotiaca tabuľka obnovy a odolnosti. Percentuálny podiel sa týka celkového podielu 25 plánov prijatých k 30. júnu 2022 v rámci tohto piliera politiky. Metodika vykazovania sociálnych výdavkov vymedzená v delegovanom nariadení (EÚ) 2021/2105je plne zosúladená s metodikou vykazovania výdavkov podľa šiestich pilierov a je do nej začlenená. V rámci tohto piliera sa oblasti politiky označené hviezdičkou (*) používajú v súvislosti s metodikou vykazovania sociálnych výdavkov.

Z míľnikov a cieľov týkajúcich sa 6. piliera bolo dosiaľ splnených 18. Tieto míľniky a ciele súvisia s opatreniami týkajúcimi sa aktívnych politík trhu práce, ktoré podporujú digitálnu transformáciu vo vzdelávaní, s podporou výučby, so subvenciami na prijímanie pracovníkov pre učňovskú prípravu, ako aj s podporou vysokoškolského vzdelávania mladých ľudí.

Príklady opatrení so splnenými míľnikmi a cieľmi

- **Španielsko** zaviedlo akčný plán na boj proti nezamestnanosti mladých ľudí v rámci širšej reformy na modernizáciu aktívnych politík trhu práce.
- **Portugalsko** podporilo digitálnu transformáciu vo vzdelávaní prostredníctvom nových investícií.
- **Francúzsko** zaviedlo nové subvencie na účely učňovskej prípravy, zlepšenia vysokoškolského vzdelávania pre študentov postgraduálneho štúdia a podpory ekosystémov výučby, výskumu, vývoja a inovácií.
- **Taliansko** určilo nové investície pre zraniteľné osoby s cieľom predchádzať ich

II.b) Príspevok mechanizmu k boju proti rodovej nerovnosti

Vplyv krízy spôsobenej ochorením COVID-19 na rodovú rovnosť

Kríza spôsobená ochorením COVID-19 ukázala a prehĺbila problémy v oblasti rodovej nerovnosti v EÚ. Vplyv rodičovstva na zamestnanosť a odpracované hodiny sa počas krízy zhoršil, pričom miera zamestnanosti žien s malými deťmi bola v roku 2020 v EÚ o 11,8 percentuálneho bodu nižšia ako miera zamestnanosti bezdetných žien.[19] Povinnosti v oblasti neplatenej starostlivosti bránia približne 7,7 miliónu žien v EÚ v účasti na trhu práce v porovnaní s len 450 000 mužmi.[20] Za týmto vývojom stoja dlhodobé rozdiely v zastúpení žien a mužov v odvetviach a povolaniach ovplyvnených krízou, napr. nadmerné zastúpenie žien v odvetviach, ktoré boli ťažko postihnuté obmedzením pohybu, rodové rozdiely vo využívaní telepráce či vplyv náhleho nárastu objemu práce v oblasti neplatenej starostlivosti.

Nerovnosti zvýšil aj fyzický a psychosociálny vplyv pandémie, ktorý zasiahol najmä ženy, deti a znevýhodnené skupiny[21]**.** Významnými faktormi, na ktoré treba poukázať, sú intenzívnejšie domáce násilie a vyšší vplyv pandémie na duševné zdravie žien a znevýhodnených skupín.[22]

[19] Spoločná správa o zamestnanosti 2022, pozri https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/economy-finance/2022_european_semester_proposal_for_a_joint_employment_report_0.pdf.
[20] EIGE (Európsky inštitút pre rodovú rovnosť), *Gender inequalities in care and consequences for the labour market* (Rodové rozdiely v oblasti starostlivosti a dôsledky pre trh práce), 2021.
[21] Napríklad osoby so zdravotným postihnutím, staršie osoby a osoby s menšinovým rasovým alebo etnickým pôvodom.
[22] EIGE, pozri https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-index-2021-health.

Otázky rodovej rovnosti v rámci európskeho semestra

Komisia v rámci európskeho semestra každoročne navrhuje Rade viaceré odporúčania pre jednotlivé krajiny s cieľom posilniť koordináciu medzi členskými štátmi v oblasti hospodárskej, fiškálnej, sociálnej politiky a politiky zamestnanosti. Je to súčasťou rámca správy hospodárskych záležitostí Európskej únie. Na základe vyhlásenia Európskeho piliera sociálnych práv poskytuje európsky semester rámec aj na koordináciu a monitorovanie úsilia členských štátov pri uplatňovaní zásad a práv stanovených v pilieri týkajúcom sa rovnakých príležitostí a prístupu na trh práce, spravodlivých pracovných podmienok a sociálnej ochrany a začlenenia. Zásada 2 sa osobitne zaoberá rodovou rovnosťou a zásada 3 rovnakými príležitosťami.

Členské štáty v dosiaľ schválených plánoch obnovy a odolnosti riešia významnú množinu problémov súvisiacich s rodovou rovnosťou, ktoré boli identifikované v odporúčaniach pre jednotlivé krajiny z roku 2019. Odporúčania pre jednotlivé krajiny týkajúce sa rodovej rovnosti boli v roku 2019 vydané pre deväť krajín (Cyprus, Česká republika, Estónsko, Írsko, Nemecko, Poľsko, Rakúsko, Slovensko a Taliansko). Odporúčania sa zaoberali potrebou zvýšiť účasť žien na trhu práce a poskytovať vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve, ako aj dlhodobú starostlivosť ako podmienku pre zvýšenie takejto účasti, potrebou znížiť mieru fiškálnych demotivačných činiteľov v súvislosti s odpracovaním väčšieho počtu hodín a potrebou znížiť rozdiel v odmeňovaní žien a mužov.

V kontexte pandémie COVID-19 zostali odporúčania pre jednotlivé krajiny vydané v roku 2019 platné aj v roku 2020, pričom boli doplnené o odporúčania zaoberajúce sa ďalšími výzvami, ktoré priniesla kríza. Keďže tematický rozsah odporúčaní pre jednotlivé krajiny sa výrazne zmenil počas európskeho semestra 2020, neboli vydané žiadne odporúčanie pre jednotlivé krajiny, v ktorých by sa výslovne spomínala rodová rovnosť, 22 členským štátom však boli doručené odporúčania, v ktorých sa všeobecne hovorilo o znevýhodnených skupinách. Odôvodnenia mnohých odporúčaní pre jednotlivé krajiny sa zaoberali aj otázkami rovnosti, pričom zdôrazňovali význam rovnosti v rôznych oblastiach politiky. Aj keď v roku 2021 neboli navrhnuté žiadne nefiškálne odporúčania pre jednotlivé krajiny, trom krajinám boli v roku 2022 navrhnuté odporúčania týkajúce sa rodovej rovnosti (Nemecko, Poľsko, Rakúsko) so zameraním na účasť žien na trhu práce a zabezpečenie starostlivosti o deti.

Mechanizmus a rodová rovnosť

Otázky rovnosti sú významnou súčasťou mechanizmu, hoci nepredstavujú formálne kritérium pre posúdenie národných plánov zo strany Komisie. V nariadení o mechanizme sa od členských štátov vyžaduje, aby vysvetlili, ako ich príslušné plány prispejú k rodovej rovnosti a rovnakým príležitostiam pre všetkých v súlade so zásadami 2 a 3 Európskeho piliera sociálnych práv a s cieľom udržateľného rozvoja č. 5 (dosiahnuť rodovú rovnosť a posilňovať postavenie všetkých žien a dievčat) a v relevantnom prípade s vnútroštátnou stratégiou

v oblasti rodovej rovnosti[23]. V nariadení sa od členských štátov takisto požaduje, aby opísali súdržnosť a komplementárnosť svojich opatrení s ostatnými politikami, ako aj s financovaním z iných zdrojov EÚ vrátane Európskeho sociálneho fondu plus (ESF+).

Vo všeobecných cieľoch nariadenia sa spresňuje, že v rámci mechanizmu sa musí pri zmierňovaní vplyvu krízy venovať osobitná pozornosť ženám [pozri najmä článok 4 a článok 18 ods. 4 písm. o)]. Do rozsahu pôsobnosti mechanizmu okrem toho patrí aj 4. pilier [pozri článok 3 písm. d)], ktorý sa zameriava na sociálnu a územnú súdržnosť, pričom pojem „sociálna“ zahŕňa aj zlepšovanie rodovej rovnosti a rovnakých príležitostí. Otázky rovnosti sa riešia aj v rámci cieľa znížiť zraniteľnosť v sociálnej oblasti, ktorý je jedným z kritérií posúdenia plánov.

V článku 17 ods. 3 nariadenia sa napokon požaduje, aby sa v plánoch riešili všetky výzvy alebo významný podsúbor výziev identifikovaných v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny vrátane odporúčaní adresovaných členským štátom v rokoch 2019 a 2020, ktoré priamo alebo nepriamo súviseli s cieľom zlepšiť rodovú rovnosť. Komisia počas prípravy plánov sústavne vyzývala členské štáty, aby vo svojich národných plánoch zohľadňovali otázky rovnosti. V súlade s dvojitým prístupom stratégie pre rodovú rovnosť[24] Komisia vyzvala členské štáty, aby do plánov zahrnuli cielené opatrenia na podporu rovnosti a na začlenenie otázok v oblasti rovnosti.

Podávanie správ o rodovej rovnosti pri vykonávaní plánov obnovy a odolnosti

Komisia podporila vývoj nástrojov na podávanie správ na úrovni EÚ a členských štátov s cieľom monitorovať vykonávanie mechanizmu a zabezpečiť, aby prispieval k vytváraniu inkluzívnejšej EÚ a obnovy, napríklad aj rozčlenenením rozličných vykázaných údajov podľa pohlavia. Komisia na tento účel prijala dva delegované akty a) o hodnotiacej tabuľke obnovy a odolnosti a spoločných ukazovateľoch a b) o vykazovaní sociálnych výdavkov *ex post*. Oba nadobudli účinnosť 2. decembra 2021.

Tieto delegované akty obsahujú niekoľko ustanovení na sledovanie rodového vplyvu mechanizmu:

- Delegovaným nariadením (EÚ) 2021/2106[25] sa zavádza 14 spoločných ukazovateľov, podľa ktorých členské štáty podávajú správy o pokroku pri dosahovaní cieľov mechanizmu, pričom pri štyroch z týchto spoločných ukazovateľov je potrebné rozčleňovať údaje podľa pohlavia.

[23] Článok 18 ods. 4 písm. o) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti.
[24] Stratégia sleduje dvojitý prístup začleňovania hľadiska rodovej rovnosti v kombinácii s cielenými opatreniami.
[25] Delegované nariadenie (EÚ) 2021/2106, ktorým sa stanovujú spoločné ukazovatele a podrobné prvky hodnotiacej tabuľky obnovy a odolnosti.

- Aby Komisia mohla sledovať príspevok mechanizmu k rodovej rovnosti, po konzultácii s členskými štátmi priradila vo svojich nástrojoch posudzovania špeciálny príznak opatreniam, ktoré sa zameriavajú na rodovú rovnosť, v súlade s metodikou stanovenou v delegovanom nariadení (EÚ) 2021/2105.[26]

Čo je dôležité, vzhľadom na metodické obmedzenia, *ex ante* charakter posúdenia a výkonnostne postavený charakter mechanizmu, skutočný vplyv a výdavky na rodovú rovnosť nemožno priamo odvodiť ani zo samotných plánov.

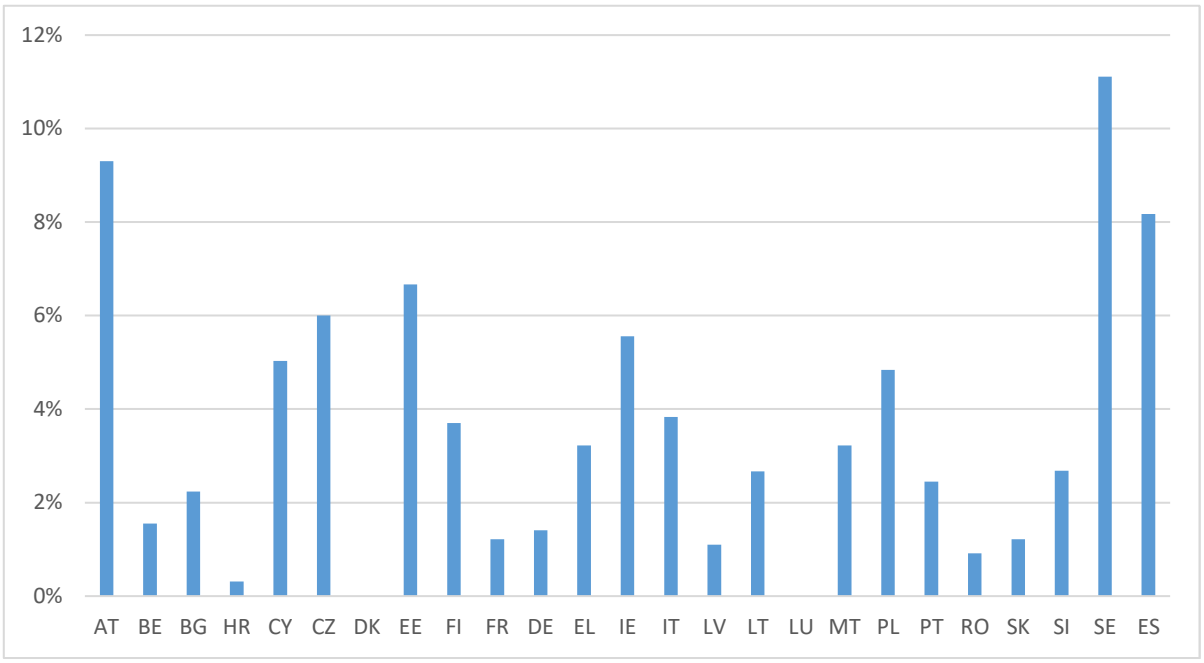
Opatrenia v národných plánoch zamerané na rodovú rovnosť

Na základe priradenia označenia rodovej rovnosti k príslušným opatreniam v plánoch zo strany Komisie po konzultácii s členskými štátmi sa 129 opatrení v 25 plánoch prijatých k 30. júnu 2022 považuje za opatrenia zamerané na rodovú rovnosť. Pozri rozdelenie podľa členských štátov na obrázku 13.[27]

[26] Delegované nariadenie (EÚ) 2021/2105 z 28. septembra 2021, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, vymedzením metodiky vykazovania sociálnych výdavkov. Treba poznamenať, že Komisia túto metodiku neuplatnila len na opatrenia sociálneho charakteru, ale aj na všetky ostatné opatrenia zamerané na rodovú rovnosť zahrnuté do prijatých plánov obnovy a odolnosti, aby ich bolo možné lepšie zachytiť v plánoch. Toto zameranie nemuselo byť hlavným účelom príslušných opatrení, z čoho vyplýva, že aj opatrenia neoznačené príznakom môžu mať vplyv na rodovú rovnosť. Okrem toho, vzhľadom na metodické obmedzenia, *ex ante* charakter posúdenia a výkonnostne postavený charakter mechanizmu, z príznakov nemožno priamo odvodiť skutočný vplyv a výdavky na rodovú rovnosť.

[27] Obrázky sú ilustračné, určené na účely kvalitatívnej analýzy a nepredstavujú porovnávacie posúdenie plánov obnovy a odolnosti členských štátov. Počet a štruktúra opatrení v jednotlivých národných plánoch sa významne líšia, rovnako ako prístup k zohľadňovaniu záväzkov v oblasti rodovej rovnosti. Podrobnejšiu analýzu možno nájsť v pracovných dokumentoch útvarov Komisie prijatých Európskou komisiou pre každý schválený plán.

Obrázok 13. Podiel (v %) opatrení v prijatých plánoch obnovy a odolnosti zameraných na rodovú rovnosť

Zdroj: Hodnotiaca tabuľka obnovy a odolnosti

Hoci konkrétne opatrenia prispievajú prevažne k 4. pilieru (sociálna a územná súdržnosť), 5. pilieru (zdravie a hospodárska, sociálna a inštitucionálna odolnosť) a 6. pilieru (politiky pre budúcu generáciu) mechanizmu, rodovú rovnosť podporujú aj opatrenia prispievajúce k 1. pilieru (zelená transformácia), 2. pilieru (digitálna transformácia) a 3. pilieru (inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast).

Niektoré opatrenia podporujúce zelenú transformáciu v rámci 1. piliera napríklad prispievajú k napĺňaniu cieľov v oblasti rodovej rovnosti (napr. Belgicko, Česká republika, Fínsko, Slovensko a Španielsko) tým, že podporujú odbornú prípravu týkajúcu sa zelených zručností medzi ženami či vytváraním a obnovou zariadení starostlivosti o deti s vyššou energetickou efektívnosťou.

V prípade opatrení podporujúcich digitálnu transformáciu v rámci 2. piliera niekoľko členských štátov (napr. Cyprus, Estónsko, Fínsko, Lotyšsko, Portugalsko, Španielsko a Švédsko) zahrnulo opatrenia na zlepšenie digitálnych zručností dievčat a žien, ako aj rovnaké zastúpenie v oblasti vedy, technológie, inžinierstva a matematiky (STEM) a informačných a komunikačných technológií (IKT) (napr. Portugalsko, Taliansko).

V rámci 3. piliera týkajúceho sa inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu niektoré členské štáty začlenili otázky rodovej rovnosti tak, že prijali opatrenia na zlepšenie prístupu k financiám pre podnikateľky a podporu startupov vlastnených ženami. Podobne existujú aj opatrenia na pomoc ženám pri zlepšovaní ich podnikateľských zručností. Niekoľko členských štátov takisto zaviedlo osobitné povinnosti v oblasti podávania správ alebo ciele

založené na rodovom hľadisku (napr. Cyprus, Francúzsko, Portugalsko, Slovinsko, Španielsko a Taliansko).

Opatrenia v rámci 4. piliera zahŕňajú reformy na zníženie rodových rozdielov vo výške dôchodku (napr. Rakúsko), zlepšenie rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom a pracovných podmienok (napr. Chorvátsko a Slovinsko) a posilnenie uplatňovania hľadiska rodovej rovnosti v aktívnych politikách trhu práce (napr. Španielsko), ako aj investície na podnietenie k účasti žien na pracovnom trhu (napr. Taliansko) a zlepšenie finančnej gramotnosti žien (napr. Cyprus).

Mnohé opatrenia na posilnenie systémov zdravotnej a dlhodobej starostlivosti v rámci 5. piliera sú zamerané na zlepšenie kvality a poskytovania formálnej a neformálnej starostlivosti tak na celoštátnej, ako aj regionálnej či miestnej úrovni, čím sa znížia opatrovateľské povinnosti, ktoré ženy často zastávajú v domácnostiach (napr. Česká republika, Estónsko, Litva, Rakúsko, Slovinsko, Španielsko, Švédsko, Taliansko). Niektoré opatrenia okrem toho osobitne prispejú k podpore sociálne znevýhodnených tehotných žien a zlepšeniu pracovných podmienok v povolaniach, ktoré vykonávajú najmä ženy, ako je opatrovateľská starostlivosť (napr. Rakúsko a Švédsko).

Napokon medzi opatrenia v rámci 6. piliera patria reformy a investície na zvýšenie prístupu k vzdelávaniu a starostlivosti v ranom detstve (napr. Belgicko, Cyprus, Česká republika, Grécko, Nemecko, Poľsko, Rakúsko, Slovensko, Španielsko a Taliansko), ktoré predstavujú významnú pomoc a podmienku pre podporu účasti žien na pracovnom trhu.

Míľniky a ciele sa splnili zatiaľ v 13 opatreniach zameraných na rodovú rovnosť; pozri niekoľko príkladov ďalej.

Príklady opatrení zameraných na rodovú rovnosť so splnenými míľnikmi a cieľmi

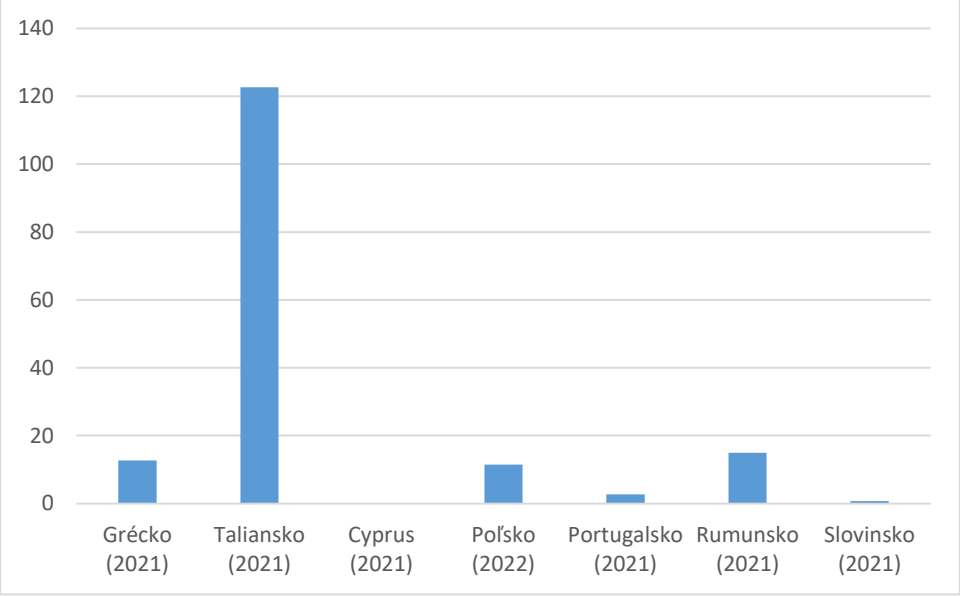
- **Taliansko** vytvorilo fond na podporu podnikania žien a predpokladá investíciu s cieľom predchádzať možným zraniteľným miestam v rodinách, a to aj prostredníctvom podpory rodičov detí vo veku 0 až 17 rokov.
- **Grécko** zriadilo nový rámec na zlepšenie rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom a preklenutie rozdielu v zamestnanosti žien a mužov.
- **Portugalsko** poskytlo školám nové digitálne vybavenie, aby podporilo rovnaký rozvoj digitálnych zručností u dievčat aj chlapcov a rovnakú účasť v oblasti STEM.
- **Španielsko** zaviedlo nové povinnosti pre zamestnávateľov s cieľom zabezpečiť rovnaké platy pre mužov aj ženy a transparentnosť odmeňovania. Táto reforma pomôže identifikovať prípady diskriminácie v dôsledku nesprávneho vyhodnotenia práce (t. j. nižšia mzda za prácu rovnakej hodnoty). Reformou sa okrem toho zrevidovali kompenzácie pre rodičov, najmä matky, za náklady vzniknuté pri narodení dieťaťa a starostlivosti oň s cieľom znížiť rozdiel v dôchodkoch žien a mužov z dlhodobého hľadiska.

III. ĎALŠÍ POSTUP: FLEXIBILNÝ NÁSTROJ PRISPÔSOBENÝ PRE NOVOVZNIKAJÚCE VÝZVY

III.a) Posilňovanie národných plánov obnovy a odolnosti s cieľom riešiť nové výzvy

Pre členské štáty je v rámci mechanizmu dostupné financovanie za veľmi výhodných finančných podmienok na podporu ďalších reforiem a investícií. Je dôležité mať na pamäti, že členské štáty môžu svoje plány posilniť doplnením nových reforiem a investícií, ktoré sa budú financovať prostredníctvom úverov. V nariadení o mechanizme sa maximálna suma úverov stanovuje na 360 miliárd EUR v cenách z roku 2018. Dosiaľ sa prisľúbila úverová podpora v sume približne 165 miliárd EUR, ako je zobrazené na obrázku 13. Suma úverov v rámci mechanizmu, o ktorú môžu členské štáty ešte požiadať, je teda približne 225 miliárd EUR po prepočítaní na súčasné ceny. Úvery v rámci mechanizmu možno kombinovať so súkromným financovaním, aby sa pákovým efektom zvýšil ich vplyv. V snahe rýchlo spracovať žiadosti o úvery a zabezpečiť spravodlivý a transparentný proces Komisia v rámci navrhovanej zmeny nariadenia o pláne REPowerEU navrhla, aby členské štáty vyjadrili svoj zámer v súvislosti s možným čerpaním úverov v rámci mechanizmu 30 dní po tom, ako nové nariadenie nadobudne účinnosť.

Obrázok 14. Prehľad úverových prísľubov (v mld. EUR)

Zdroj: Európska komisia

Mechanizmus ako nástroj na podporu splnenia cieľov plánu REPowerEU

V kontexte invázie Ruska na Ukrajinu a nedávnych geopolitických udalostí členské štáty čelia bezprecedentným výzvam. Je dôležitejšie ako kedykoľvek predtým posilniť odolnosť

členských štátov a spoločne a koordinovane investovať do strategicky významných oblastí v celej Únii pri dodržiavaní zásad spravodlivosti a solidarity. Pozornosť sa ešte viac preniesla na urýchlenie zelenej a digitálnej transformácie, ako aj na napredovanie v reformách a investíciách zameraných na zvyšovanie pripravenosti na krízy a schopnosti reagovať na ne. Súčasťou mnohých plánov obnovy a odolnosti už sú opatrenia na riešenie týchto výziev, pričom urýchlenie vykonávania týchto existujúcich opatrení je jednoznačne prioritou.

Komisia navrhla plán REPowerEU, pričom použila mechanizmus ako jeden z hlavných nástrojov jeho realizácie. Cieľom plánu REPowerEU je reagovať na dvojitú naliehavú potrebu transformácie európskeho energetického systému: postupne ukončiť závislosť EÚ od ruských fosílnych palív, ktoré sa používajú ako hospodárska a politická zbraň a každoročne stoja európskych daňových poplatníkov takmer 100 miliárd EUR, zvýšiť našu odolnosť a urýchliť prechod na čistú energiu. V nadväznosti na balík Fit for 55 a vykonanie opatrení týkajúcich sa energetickej bezpečnosti v oblasti dodávok a uskladňovania energie sa v pláne REPowerEU predkladá ďalší súbor opatrení s cieľom: 1. šetriť energiou a zvýšiť energetickú efektívnosť; 2. diverzifikovať dodávky energie; 3. urýchliť prechod na čistú energiu a 4. inteligentne kombinovať investície a reformy. Cieľom návrhu Komisie je zabezpečiť, aby členské štáty v každom upravenom pláne obnovy a odolnosti navrhli kapitolu venovanú plánu REPowerEU. Takáto kapitola by sa mala zameriavať na opatrenia prispievajúce k cieľom plánu REPowerEU: podporovať úspory energie, diverzifikovať dodávky energie a urýchliť zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov na nahradenie fosílnych palív v domácnostiach, priemysle, doprave a vo výrobe elektriny. Takáto kapitola by mala tieto ciele podporovať prostredníctvom rýchlejšej rekvalifikácie pracovníkov smerom k zeleným zručnostiam a podporovať hodnotové reťazce v oblasti kľúčových materiálov a technológií spojených so zelenou transformáciou.

Boli navrhnuté ďalšie prostriedky pre mechanizmus, aby mohol reagovať na tieto bezprecedentné geopolitické výzvy. Zvýšenie diverzifikácie a bezpečnosti dodávok energie do Únie a zníženie závislosti EÚ od fosílnych palív sú mimoriadne dôležité pre úspešnú a udržateľnú obnovu. Členské štáty majú možnosť využiť zostávajúci objem úverov v rámci mechanizmu a použiť ich na podporu opatrení v súlade s cieľmi plánu REPowerEU. Komisia takisto navrhla zvýšiť dostupné finančné prostriedky v rámci mechanizmu o 20 miliárd EUR z predaja kvót v rámci systému EÚ na obchodovanie s emisiami, ktoré sa v súčasnosti nachádzajú v trhovej stabilizačnej rezerve, aby pomohla členským štátom riešiť tieto výzvy. Návrhom sa napokon členským štátom poskytuje možnosť, aby na žiadosť mohli previesť do mechanizmu časť finančných prostriedkov pridelených v rámci programov zdieľaného riadenia. Konkrétne môžu na plány obnovy a odolnosti prideliť väčší podiel svojich finančných prostriedkov pridelených na roky 2021 – 2027 z fondov podľa nariadenia o spoločných ustanoveniach (zvýšenie z 5 % na max. 12,5 %) a až 12,5 % svojich národných finančných prostriedkov pridelených v rámci Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka, čo je možné vzhľadom na vysoký súlad medzi mechanizmom a cieľmi uvedených programov.

Plány obnovy a odolnosti sú dobrým nástrojom na vykonávanie týchto naliehavých priorít. Plány obnovy a odolnosti členských štátov poslúžia ako strategický rámec pre reformy

a investície na zabezpečenie jednotnej európskej akcie v záujme odolnejších, bezpečnejších a udržateľných energetických systémov v súlade s cieľmi plánu REPowerEU. Upravené plány sa budú musieť zaoberať odporúčaniami pre jednotlivé krajiny na rok 2022, najmä odporúčaniami v oblasti energetiky.

III.b) Postup vpred: usmernenie pre členské štáty o aktualizácii plánov

Nové oznámenie o usmernení k plánom obnovy a odolnosti v kontexte plánu REPowerEU poskytuje potrebné informácie a inštrukcie pre členské štáty, ako upraviť svoje plány v súvislosti s aktualizáciou pridelených finančných prostriedkov a zároveň doplniť reformy a investície na riešenie cieľov plánu REPowerEU.

Nové usmernenie je zamerané na proces úpravy existujúcich plánov, pričom usmernenie z januára 2021[28] sa naďalej uplatňuje na prípravu plánov obnovy a odolnosti vo všeobecnosti. V novom oznámení o usmernení sa konkrétne stanovuje, aká by mala byť štruktúra kapitoly o pláne REPowerEU a čo by mala obsahovať.

Komisia v usmernení zároveň objasnila, že doplnenie kapitoly o pláne REPowerEU do plánov obnovy a odolnosti by nemalo oneskoriť realizáciu plánov obnovy a odolnosti. Je dôležité, aby sa členské štáty naďalej zameriavali na vykonávanie existujúcich plánov obnovy a odolnosti, aby umožnili pokrok pri dosahovaní míľnikov a cieľov s ohľadom na ich relevantnosť pre rýchlejšie zotavenie sa z hospodárskych dôsledkov pandémie a zvýšenie svojej odolnosti.

Úpravy plánov obnovy a odolnosti by teda mali byť riadne odôvodnené a mali by sa týkať iba konkrétneho okruhu situácií, aby sa umožnilo rýchle prijatie a mobilizácia dodatočných investícií a reforiem. Ambície plánov obnovy a odolnosti by sa nemali znižovať, a to predovšetkým pokiaľ ide o reformy, ktorými sa riešia odporúčania pre jednotlivé krajiny.

Záver

Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti bol zriadený vo februári 2021 s cieľom podporiť hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť Únie a poskytnúť značnú finančnú podporu členským štátom v kontexte krízy spôsobenej ochorením COVID-19 intenzívnejším vykonávaním udržateľných reforiem a investícií. Po osemnástich mesiacoch bol dosiahnutý významný pokrok: realizácia programu ambicióznych reforiem a investícií, ktoré predložili členské štáty, intenzívne napreduje a pomáha urýchliť európsku zelenú a digitálnu transformáciu.

Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti sa navyše stal základným kameňom stratégie Európskej únie orientovanej na budúcnosť, zatiaľ čo národné plány obnovy

[28] Pracovný dokument útvarov Komisie (2021) 12 final.

a odolnosti stanovili program investícií a reforiem na posilnenie inkluzívneho a udržateľného rastu v nadchádzajúcich rokoch. Mechanizmus v tomto ohľade pomôže členským štátom riešiť nerovnosti medzi ženami a mužmi prostredníctvom opatrení zameraných osobitne na rodovú rovnosť a podporujúcich uplatňovanie hľadiska rovnosti v rámci všetkých šiestich pilierov politiky.

Jedinečná povaha mechanizmu ako nástroja založeného na dopyte a výkonnosti pozitívne preukázala jeho účinnosť v tejto počiatočnej fáze. Podporuje vykonávanie kombinácie vzájomne sa posilňujúcich reforiem a investícií navrhnutých spoločne s členskými štátmi a prispôsobených ich potrebám a poskytuje primerané stimuly na zabezpečenie ich vykonávania v strednodobom horizonte.

Po vzniku Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti zasiahli spoločnosť a hospodárstvo Únie bezprecedentné geopolitické a hospodárske udalosti a v súčasnosti musíme čeliť novej kríze prameniacej z dôsledkov ruskej invázie na Ukrajinu. Opatrenia zahrnuté do existujúcich plánov obnovy a odolnosti na naplnenie cieľov zelenej a digitálnej transformácie sú naďalej nevyhnutné a musia sa vykonať v plnom rozsahu. Navyše sa očakáva, že veľké množstvo opatrení, ktoré sú súčasťou plánov obnovy a odolnosti členských štátov, už prispeje k riešeniu týchto nových výziev. Nedávny geopolitický a hospodársky vývoj si zároveň vyžaduje ešte intenzívnejšiu naliehavosť a vyššiu úroveň ambícií, aby sa významne zlepšila odolnosť Únie z hľadiska dodávok energie, znížila sa jej závislosť od dovozu energie a podporila sa spravodlivá transformácia. Na to je potrebná kombinácia ďalších investícií a reforiem na úrovni EÚ aj na vnútroštátnej úrovni.

Komisia v tejto súvislosti vzhľadom na prvé hmatateľné úspechy Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti navrhla, aby sa mechanizmus stal hlavným nástrojom na realizáciu plánu REPowerEU[29]. Dostupná úverová kapacita mechanizmu, ako aj ďalšie navrhnuté zdroje financovania môžu prispieť k posilňovaniu otvorenej strategickej autonómie Európy, znížiť závislosť Únie od fosílnych palív a podporiť energiu z obnoviteľných zdrojov a znížiť celkovú spotrebu energie. Plány obnovy a odolnosti s kapitolou venovanou plánu REPowerEU na posilnenie ich ambícií sú vhodné na to, aby sa stali kľúčovým strategickým rámcom Európy pre reformy a investície s cieľom zabezpečiť jednotnú európsku akciu v záujme odolnejších, bezpečnejších a udržateľnejších energetických systémov.

[29] Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/241, pokiaľ ide o kapitoly REPowerEU v plánoch obnovy a odolnosti, a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/1060, nariadenie (EÚ) 2021/2115, smernica 2003/87/ES a rozhodnutie (EÚ) 2015/1814. Plné znenie dostupné na adrese https://ec.europa.eu/info/files/proposal-regulation-european-parliament-and-council-amending-regulation-eu-2021-241-regards-repowereu-chapters-recovery-and-resilience-plans-and-amending-regulation-2021-1060-2021-2115-2003-87-ec-2015-1814_en.